

II ROK KIERUNEK PIEŁĘGNIARSTWO CYKL 2020-2023

Spis treści

JĘZYK ANGIELSKI	2
BADANIA FIZYKALNE	7
ZAKAŻENIA SZPITALNE	12
ORGANIZACJA PRACY PIEŁĘGNIARSKIEJ	17
CHOROBY WEWNĘTRZNE I PIEŁĘGNIARSTWO INTERNISTYCZNE	21
PEDIATRIA I PIEŁĘGNIARSTWO PEDIATRYCZNE.....	35
CHIRURGIA I PIEŁĘGNIARSTWO CHIRURGICZNE	46
POŁOŻNICTWO, GINEKOLOGIA I PIEŁĘGNIARSTWO POŁOŻNICZO - GINEKOLOGICZNE	58
PIEŁĘGNIARSTWO OPIEKI DŁUGOTERMINOWEJ	68
GERIATRIA I PIEŁĘGNIARSTWO GERIATRYCZNE.....	79

JĘZYK ANGIELSKI

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
19.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Język angielski	
20.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Studium Języków Obcych	
21.	Kod przedmiotu	Studia	Studia niestacjonarne
		JO. 01.01. C JO. 01.02. C JO. 01.03. C JO. 01.04. C	
22.	Język przedmiotu	Język angielski Język polski	
23.	Typ przedmiotu	Nauki społeczne, przedmiot: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia I, II, III, IV semestru, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów. 	
24.	Rok studiów, semestr	Rok I, II Semestr I, II, III, IV	
25.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
26.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nią osoba prowadząca dany przedmiot		
27.	Formuła przedmiotu	Ćwiczenia	
28.	Wymagania wstępne	Znajomość języka angielskiego na poziomie A2(N)/B2(S) wg. ESKOJ	
29.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia	Studia niestacjonarne
		Ćwiczenia - (I sem.) - 30 godz. Ćwiczenia - (II sem.) - 30 godz. Ćwiczenia - (III sem.) - 30 godz. Ćwiczenia - (IVsem.) - 30 godz.	
30.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia	Studia niestacjonarne
		I semestr - 1 punkt ECTS II semestr - 1 punkt ECTS III semestr - 1 punkt ECTS IV semestr - 2 punkty ECTS	
31.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<p>Celem przedmiotu jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przyswojenie języka specjalistycznego z zakresu specjalności studiów dla porozumiewania się z obcokrajowcami na tematy zawodowe oraz samodzielnego czytania tekstów specjalistycznych; • rozwinięcie umiejętności językowych czytania, słuchania, mówienia i pisania w zakresie języka specjalistycznego; • osiągnięcie poziomu znajomości języka ogólnego B2 wg ESKOJ, umożliwiającego swobodną komunikację w języku angielskim w codziennych kontaktach z obcokrajowcami. 	

32.	Metody dydaktyczne	<p>Lektorat języka angielskiego realizowany jest w formie ćwiczeń praktycznych, podczas których studenci rozwijają głównie umiejętności komunikacyjne oraz znajomość słownictwa specjalistycznego.</p> <p>Oprócz pracy z tekstem stosowane są metody aktywizujące: dyskusja, symulacja, metoda przypadku, kwestionariusz, metoda sytuacyjna, projekt. Studenci pracują indywidualnie, w parach i w grupach, w zależności od rodzaju zadań.</p> <p>Liczba godzin zajęć: 2 godziny w tygodniu. Liczba tygodni: 60.</p> <p>Oprócz uczestniczenia w zajęciach studenci mogą korzystać z cotygodniowych konsultacji. W razie potrzeby organizowane są konsultacje dodatkowe.</p>
33.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<p style="text-align: center;">Metody weryfikacji założonych efektów uczenia</p> <p>Forma i warunki zaliczenia ćwiczeń Zaliczenie z oceną (ZO) - ćwiczenia w I, II, III semestrze. Egzamin (ZO i E) - ćwiczenia w IV semestrze.</p> <p>Zaliczenie semestru: Warunkiem zaliczenia semestru jest systematyczne i aktywne uczestnictwo w zajęciach, które jest oceniane w sposób ciągły oraz uzyskanie pozytywnych ocen z pisemnych prac kontrolnych (2 prace w semestrze).</p> <p>Zaliczenie przedmiotu: Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie pozytywnej oceny z egzaminu po czterech semestrach lektoratu. Egzamin ma formę testu pisemnego obejmującego treści merytoryczne przewidziane w niniejszym sylabusie.</p>
34.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	<p>Tematy ćwiczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 19. Pielęgniarstwo w Wielkiej Brytanii i w Polsce: historia i teraźniejszość. 20. Człowiek: charakterystyka zewnętrzna i wewnętrzna, części ciała, organy wewnętrzne. 21. Zdrowie i samopoczucie. 22. Najczęstsze problemy zdrowotne. 23. Personel medyczny i zadania poszczególnych członków personelu. 24. W szpitalu: nazwy oddziałów, ich specyfika; wyposażenie, sprzęt. 25. Procedura przyjęcia pacjenta do szpitala: wypełnianie dokumentów, wywiad z pacjentem. 26. Postępowanie w nagłych przypadkach, pierwsza pomoc. 27. Objawy różnych chorób i problemów zdrowotnych. 28. Opieka nad pacjentami w podeszłym wieku. 29. Zdrowie i odżywianie. 30. Układ krwionośny. 31. Opieka nad umierającymi. 32. Zasady higieny. 33. Opieka nad pacjentami z chorobami umysłowymi. 34. Monitorowanie pacjenta. 35. Środki farmakologiczne. 36. Alternatywne metody terapii.

			<p>Materiał gramatyczny:</p> <p>4. Czasy teraźniejsze i przeszłe: Present Simple, Present Continuous, Past Simple, Past Continuous, / Formy wyrażania przyszłości / Czasowniki modalne/.</p> <p>5. Zdania rozkazujące, wykrzyknikowe, warunkowe / Zdania w stronie biernej/ Pytania pośrednie/ Pytania typu <i>question tags</i>.</p> <p>6. Konstrukcje gerundialne i bezokolicznikowe/ Wyrażenia oznaczające ilość/ Przymiotnik – stopniowanie/ Przysłówek – stopniowanie/ Przyimek/ Zaimek/ Liczebnik.</p>
35.	Zamierzone efekty uczenia	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student :</p> <ul style="list-style-type: none"> zna język angielski na poziomie biegłości B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.
		Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> analizować piśmiennictwo medyczne w języku angielskim; porozumiewać się w języku angielskim na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.
		Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <p>1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;</p> <p>2) przestrzegania praw pacjenta;</p> <p>3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;</p> <p>4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;</p> <p>5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;</p> <p>6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;</p> <p>7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.</p>
36.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <p>2. Austin D., Crosfield T.:English for Nurses : Podręcznik dla studentów i pielęgniarzek. Wyd. PZWL, 2007.</p> <p>Literatura uzupełniająca:</p> <p>4. English Grammar in Use, Raymond Murphy, Cambridge University Press.</p> <p>5. Polecone strony internetowe.</p> <p>6. Test Your Professional English Medical , Longman / Pearson Education).</p>	

Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia się dla modułu/przedmiotu <u>JEZYK ANGIELSKI</u> w odniesieniu do form zajęć			
Numer efektu uczenia	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA <i>(wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)</i>	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA			
B.U.17.	zna język angielski na poziomie biegłości B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	ćwiczenia	praca pisemna test pisemny
UMIEJĘTNOŚCI			
B.U16.	analizuje piśmiennictwo medyczne w języku angielskim	ćwiczenia	pisemne prace kontrolne test pisemny
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			

<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych. 	<p>ćwiczenia</p>	<p>pisemne prace kontrolne test pisemny</p>
---	------------------	---

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Ćwiczenia	120			
Samodzielna praca studenta		0			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		120			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		5	0		

BADANIA FIZYKALNE

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Badania fizykalne	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny Zakład Pielęgniarstwa	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PI.19.3.C	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Nauki w zakresie podstaw opieki pielęgniarstwiej: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia III semestru, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów. 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok II Semestr III	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nią osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	podstawowe wiadomości z anatomii i fizjologii, podstaw pielęgniarstwa	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia	Studia niestacjonarne
		Ćwiczenia - 30 godz. + Samokształcenie - 15 godz.	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia	Studia niestacjonarne
		Ćwiczenia - 1punkt ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest: zapoznanie z teoretycznymi podstawami badań fizykalnych człowieka, przedstawienie odrębności prowadzenia oraz interpretacji badań u człowieka dorosłego, starszego oraz u dzieci w różnym wieku. Kształtowanie postawy odpowiedzialności za przeprowadzone badania oraz zapewnienie intymności pacjentowi w trakcie badania fizykalnego.	
14.	Metody dydaktyczne	Ćwiczenia indywidualne i grupowe Metoda sytuacyjna Pokaz	

Metody weryfikacji założonych efektów uczenia		
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<p>Forma i warunki zaliczenia ćwiczeń Zaliczenie z oceną (ZO) w III semestrze. Warunkiem uzyskania zaliczenia jest 100% frekwencja oraz aktywne uczestnictwo w ćwiczeniach. Metodą oceny jest sprawdzian praktyczny z przeprowadzenia badania fizykalnego w pracowni umiejętności pielęgniarskich na fantomie zgodnego z tematyką ćwiczeń oraz w wybranym podmiocie leczniczym z wykorzystaniem protokołu badania fizykalnego.</p> <p>Forma i warunki zaliczenia samokształcenia Pisemna praca zaliczeniowa na wybrany temat.</p>
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	<p>Tematy ćwiczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ocena stanu zdrowia. Uwarunkowania kulturowe i społeczne. Uwarunkowania spowodowane płcią, rasą i wiekiem badanego. Dokumentowanie wyników oceny stanu zdrowia. 2. Zasady dokumentowania zebranych informacji i wyników badania fizykalnego dla oceny stanu zdrowia. 3. Badanie podmiotowe. Zakres i zasady badania podmiotowego dla potrzeb opieki pielęgniarskiej. 4. Podstawy badania przedmiotowego. Metody i ogólne zasady badania przedmiotowego. Badanie przedmiotowe ogólne. Wygląd zewnętrzny - pierwsze wrażenie. Budowa i proporcje ciała, wzrost i stan odżywienia. Podstawowe parametry życiowe (oddech, tętno, ciśnienie tętnicze krwi, temperatura ciała). 5. Badanie skóry, włosów, paznokci. 6. Badanie węzłów chłonnych. 7. Badanie głowy i szyi. Badanie głowy (badanie narządu wzroku, badanie ucha, badanie nosa i zatok, badanie jamy ustnej i gardła, badanie ślinianki przyusznej). Badanie struktur szyi (badanie gruczołu tarczowego, badanie tchawicy). 8. Badanie klatki piersiowej i gruczołów piersiowych. Struktury anatomiczne i linie topograficzne klatki piersiowej. Ocena kształtu i symetrii klatki piersiowej. Badanie gruczołów piersiowych. 9. Badanie układu oddechowego. Oglądanie układu oddechowego. Badanie palpacyjne układu oddechowego. Opukiwanie i osłuchiwanie układu oddechowego. 10. Badanie układu krążenia. Badanie serca. Badanie krążenia tętniczego i żylnego. 11. Badanie brzucha i odbytu. Badanie brzucha. Badanie odbytu. 12. Badanie żeńskich narządów płciowych. Ocena dojrzałości płciowej - prowadzenie badania oraz dokumentacja wyników badania. 13. Badanie męskich narządów płciowych. Ocena dojrzałości płciowej. Badanie okolicy pachwinowej, prącia, moszny, jądra i powrózka nasiennego. Badanie palpacyjne okolicy okołodbytniczej i gruczołu krokowego. Dokumentacja wyników badania. 14. Badanie układu mięśniowo-szkieletowego. Zasady badania układu ruchu. Badanie poszczególnych elementów układu mięśniowo-szkieletowego (badanie stawu skroniowo-żuchwowego, badanie kręgosłupa, badanie kończyny górnej, badanie miednicy, badanie kończyny dolnej). Dokumentacja wyników badania. 15. Elementy badania neurologicznego. Metody i zakres oceny w badaniu neurologicznym. Ocena stanu psychicznego. Ocena funkcji nerwów czaszkowych. Badanie układu ruchu i czucia. Ocena równowagi i koordynacji ruchowej (zborności). Badanie odruchów i objawów oponowych. 16. Badanie dziecka z uwzględnieniem odrębności fizycznych i psychomotorycznych związanych z wiekiem. 17. Odrębności w ocenie stanu zdrowia w okresie geriatrycznym.

		<p>Samokształcenie: Celem samokształcenia jest aktywizowanie studenta kierunku pielęgniarstwo do samodzielnego rozwiązywania problemów wynikających z ustalenia diagnozy.</p> <p>Tematy samokształcenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ocena sprawności i wydolności pacjenta. 2. Kompleksowa ocena stanu fizykalnego pacjenta. 3. Analiza i ocena wyników badań laboratoryjnych i wynikających z pomiarów. 4. Oznaczanie markerów w diagnozowaniu różnych schorzeń. 	
17.	Zamierzone efekty uczenia	<p>Wiedza</p> <p>Umiejętności</p> <p>Kompetencje społeczne</p>	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia-pojęcie i zasady prowadzenia badania podmiotowego i jego dokumentowania; - charakteryzuje metody i techniki kompleksowego badania przedmiotowego; - określa znaczenie wyników badania podmiotowego i przedmiotowego w formułowaniu oceny stanu zdrowia pacjenta dla potrzeb opieki pielęgniarzkiej; - zna sposoby przeprowadzania badania fizykalnego z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności; <p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje techniki badania fizykalnego do oceny fizjologicznych i patologicznych funkcji skóry, zmysłów, głowy, klatki piersiowej, gruczołów piersiowych, jamy brzusznej, narządów płciowych, układu sercowo-naczyniowego,układu oddechowego, obwodowego układu krążenia, układu mięśniowo-szkieletowego i układu nerwowego oraz dokumentuje wyniki badania fizykalnego i wykorzystuje je do oceny stanu zdrowia pacjenta; • rozpoznaje i interpretuje podstawowe odrębności w badaniu dziecka i osoby dorosłej, w tym osoby w podeszłym wieku • przeprowadza kompleksowe badanie podmiotowe i przedmiotowe pacjenta, • dokumentuje wyniki badania oraz dokonuje ich analizy dla potrzeb opieki pielęgniarzkiej; • przeprowadza badanie fizykalne z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności; <p>W zakresie kompetencji społecznych-absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dyk D., Cudak E., Gutysz-Wojnicka A.: Badanie fizykalne w pielęgniarstwie. PZWL, Warszawa 2014. 2. Ślusarska B., Zarzycka D., Opozda K., Kosmowski W., Walczak A., Muszyńska-Lachota I., Idczak H., Lorencowicz R., Banaszekiewicz M. Ocena stanu zdrowia pacjenta (w): Ślusarska B. Zarzycka D. Zahradniczek K.(red.): Podstawy pielęgniarstwa. Tom II. PZWL, Warszawa 2011. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Krajewska -Kułak E., Szczepański M.: Badanie fizykalne w praktyce pielęgniarek i położnych. Czelej, Lublin 2010. 	

**Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu/przedmiotu BADANIA FIZYKALNE
w odniesieniu do form zajęć**

Numer efektu kształcenia	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA <i>(wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)</i>	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA.STUDENT:			
C.W33	-omawia metody i techniki kompleksowego badania przedmiotowego;	ćwiczenia	odpowiedz ustna
C. W34	- określa znaczenie wyników badania podmiotowego i przedmiotowego w formułowaniu oceny stanu zdrowia pacjenta dla potrzeb opieki pielęgniarstwiej;	ćwiczenia	odpowiedz ustna
C. W35	zna sposoby przeprowadzania badania fizykalnego z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności	ćwiczenia	odpowiedz ustna
UMIEJĘTNOŚCI			
C.U43	przeprowadza badanie podmiotowe pacjenta, analizuje i interpretuje jego wyniki;	ćwiczenia	sprawdzian praktyczny
C.U44	rozpoznaje i interpretuje podstawowe odrębności w badaniu dziecka i osoby dorosłej, w tym osoby w podeszłym wieku;	ćwiczenia	sprawdzian praktyczny
C.U45	wykorzystuje techniki badania fizykalnego do oceny fizjologicznych i patologicznych funkcji skóry, zmysłów, głowy, klatki piersiowej, gruczołów piersiowych, jamy brzusznej, narządów płciowych, układu sercowo-naczyniowego,układu oddechowego, obwodowego układu krążenia, układu mięśniowo-szkieletowego i układu nerwowego oraz dokumentuje wyniki badania fizykalnego	ćwiczenia	sprawdzian praktyczny
C.U46	. przeprowadza kompleksowe badanie podmiotowe i przedmiotowe pacjenta,dokumentuje wyniki badania oraz dokonuje ich analizy dla	ćwiczenia	sprawdzian praktyczny
C.U47	przeprowadza badanie fizykalne z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności;	ćwiczenia	sprawdzian praktyczny
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych. 		samokształcenie	obserwacja samoocena

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Ćwiczenia	30			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	15			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		45			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		0,8	0,2		

ZAKAŻENIA SZPITALNE

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Zakażenia szpitalne	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PI.21.1.W PI.21.1.C	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Nauki w zakresie podstaw opieki pielęgniarskiej, przedmiot: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia III semestru, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów. 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok II Semestr III	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej, bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia Samokształcenie	
10.	Wymagania wstępne	Podstawowe wiadomości z biologii	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 30 godz. Ćwiczenia - 15godz.	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 1 punkt ECTS Ćwiczenia - 1 punkty ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest: zapoznanie studentów z regulacjami prawnymi dotyczącymi zwalczania zakażeń szpitalnych oraz odpowiedzialności placówek ochrony zdrowia, nabycie umiejętności definiowania postaci najczęstszych zakażeń wewnątrzszpitalnych, podejmowania działań profilaktycznych ograniczających ryzyko występowania zakażeń w wybranych obszarach w odniesieniu do personelu i pacjentów.	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład konwersatoryjny z wykorzystaniem nowoczesnych technik audiowizualnych Praca w grupach ćwiczeniowych	

15.	<p>Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu</p>	<p style="text-align: center;">Metody weryfikacji założonych efektów uczenia:</p> <p>Forma i warunki zaliczenia wykładów Zaliczenie (Z) - wykłady w III semestrze. Podstawą zaliczenia wykładów jest obecność oraz aktywne uczestnictwo w zajęciach prowadzonych metodą dyskusyjną oraz warsztatową.</p> <p>Forma i warunki zaliczenia ćwiczeń Zaliczenie z oceną (ZO) - ćwiczenia w III semestrze. Test pisemny zawierający 60 pytań z możliwością jednokrotnego wyboru. Obecność na wszystkich zajęciach ćwiczeniowych, aktywność podczas zajęć.</p>
16.	<p>Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji</p>	<p>Tematy wykładów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Akty prawne regulujące profilaktykę zakażeń szpitalnych w zakładach opieki zdrowotnej, rola i zadania zespołów ds. 2. Zakażeń szpitalnych oraz innych struktur epidemiologicznych działających na rzecz profilaktyki zakażeń wewnątrzszpitalnych. 3. Przyczyny i profilaktyka zakażeń szpitalnych w wybranych oddziałach szpitala (oddział położniczo-noworodkowy, OAiIT, stacja dializ, oddział chirurgiczny, blok operacyjny). 4. Higiena szpitalna – higiena rąk, dekontaminacja sprzętu medycznego, segregacja odpadów szpitalnych, zasady obiegu bielizny szpitalnej, monitorowanie higieny szpitalnej. 5. Ekspozycje zawodowe pracowników definicja, zasady postępowania poekspozycyjnego. 6. Izolacja chorych. <p>Tematy ćwiczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mycie i dezynfekcja rąk w warunkach szpitalnych. 2. Zasady postępowania z pacjentem zakażonym MRSA – analiza przypadku. Dekontaminacja narzędzi chirurgicznych, zasady przygotowania pakietów do sterylizacji. 3. Procedury postępowania po użyciu ze sprzętem i aparaturą medyczną. Ochrona personelu przed zakażeniami, środki ochrony osobistej, zasady postępowania. Opracowanie miejsca ekspozycji zawodowej. Instrukcja postępowania z odpadami szpitalnymi. Procedury izolacji chorych z uwzględnieniem dróg szerzenia się zakażeń. 4. Zasady opracowania ogniska epidemicznego – plan postępowania.
17.	<p>Zamierzone efekty uczenia</p>	<p>Wiedza</p> <p>W zakresie wiedzy student zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie zakażeń związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, w tym zakażeń szpitalnych, z uwzględnieniem źródeł i rezerwuaru drobnoustrojów w środowisku pozaszpitalnym i szpitalnym, w tym dróg ich szerzenia; • sposoby kontroli szerzenia się, zapobiegania i zwalczania zakażeń szpitalnych; • mechanizm i sposoby postępowania w zakażeniu krwi, zakażeniu ogólnoustrojowym, szpitalnym zapaleniu płuc, zakażeniu dróg moczowych i zakażeniu miejsca operowanego;

		<p>Umiejętności</p>	<p>W zakresie umiejętności student potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wdrażać standardy postępowania zapobiegającego zakażeniom szpitalnym; • stosować środki ochrony własnej, pacjentów i współpracowników przed zakażeniami;
		<p>Kompetencje społeczne</p>	<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb

18.

Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu

Literatura podstawowa:

1. Jabłoński L., Karwat I.: Podstawy epidemiologii ogólnej. Epidemiologia chorób zakaźnych. Wyd. Czelej, Lublin 2002.
2. Heczko P.B., Wójkowska-Mach J.: Zakażenia szpitalne : Podręcznik dla zespołów kontroli zakażeń. Wyd. PZWL, Warszawa 2009.
3. Bzdęga J., Gębska-Kuczerowska A.: Epidemiologia w zdrowiu publicznym. Wyd. PZWL, Warszawa 2010.
4. Zakażenia chirurgiczne – red. M. Drews, R. Marciniak Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu 2008.
5. Zakażenia szpitalne – red. D. Dzierżanowska Alfa-Press Medica 2008.
6. Diagnostyka laboratoryjna zakażeń wirusem zapalenia wątroby typu C – Rekomendacje 2012/2013 grupy Roboczej, Wydanie II, wydawnictwo Gaudium Lublin <http://kiidl.org.pl/index.php?page=rekomendacje>
7. Halota W., Pawłowska M. Wirusowe zapalenie wątroby typu C. Monografia dla studentów i lekarzy, Termedia Wydawnictwa Medyczne, Poznań 2009.
8. Cianciara J., Juszczyk J. (red) Choroby zakaźne i pasożytnicze. Tom I oraz II, Wydawnictwo Czelej Sp. z o.o Lublin 2012.
9. Wytyczne WHO dotyczące higieny rąk w opiece zdrowotnej – podsumowanie WHO 2009.
10. Higiena rąk w placówkach ochrony zdrowia – materiały szkoleniowe dla pielęgniarek i położnych specjalistów epidemiologii lub higieny i epidemiologii zatrudnionych w Zespołach Kontroli Zakażeń Szpitalnych dla programu Higiena rąk to bezpieczna opieka, PSPE. Zeszyt XIII, Katowice 2014.
11. Wysocki M. J., Zieliński A., Gierczyński R. (red). „Zapobieganie zakażeniom HCV” jako Przykład zintegrowanych działań w zdrowiu publicznym na rzecz ograniczania zakażeń krwiopochodnych w Polsce. NIZP-PZH. Warszawa 2017.
12. Wysocki M. J., Gierczyński J., Gębska-Kuczerowska A. (red). Aspekty systemowe i ekonomiczne WZW typu C w Polsce z perspektywy zdrowia publicznego. NIZP-PZH. Warszawa 2017.
13. Jakimiak B., Röhm-Rodowald E. Profilaktyka zakażeń, w tym zakażeń HCV, w sektorze ochrony zdrowia – wymagania sanitarne ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień dekontaminacji, w tym dezynfekcji i sterylizacji. Materiały szkoleniowe dla pracowników ochrony zdrowia. Projekt :Edukacja pracowników wybranych zawodów zwiększonego ryzyka transmisji zakażeń krwiopochodnych i ogółu społeczeństwa w zakresie prewencji (HBV, HCV, HIV)”. NIZP-PZH. Warszawa 2014, <http://www.hcv.pzh.gov.pl/Page/platforma-e-learningowa-1> 11)
14. Grzesiowski P., Kudzia-Karwowska D., Kurowska E., Tymoczko A. (red). Ogólne wytyczne dla wszystkich podmiotów wykonujących procesy dekontaminacji dotyczące sterylizacji wyrobów medycznych i innych przedmiotów wielorazowego użytku wykorzystywanych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych oraz innych czynności podczas których może dojść do przeniesienia choroby zakaźnej lub zakażenia. PSSM, SHL, PSPE. Warszawa 2017.
15. Rybacki M., Piekarska A. (red). Zapobieganie zakażeniom krwiopochodnym u personelu medycznego, poradnik dla służb BHP, PIS i PIP, pracodawców i pracowników. Instytut Medycyny Pracy im. J. Nofera w Łodzi.
16. PTLECHZ (red). Zranienia ostrymi narzędziami. Przewodnik po rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 6 czerwca 2013 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu prac związanych z narażeniem na zranienia ostrymi narzędziami używanymi przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych. Grudzień 2013.
17. Rekomendacje Polskiego Towarzystwa Naukowego AIDS 2014, Rozdz. 25 Profilaktyka poekspozycyjna po narażeniu na zakażenia HIV, HBV, HCV., <http://www.mp.pl/aids/rekomendacje-ptn-aids/110410,profilaktyka-poekspozycyjnopo-narazeniu-na-zakazenia-hi-hbv-hcv>
18. Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (dz. U. z 2018 r. poz. 151) oraz akty

Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia dla modułu/przedmiotu ZAKAŻENIA SZPITALNE w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA <i>(wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)</i>	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA. STUDENT ZNA:			
C.W36.	pojęcie zakażeń związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, w tym zakażeń szpitalnych, z uwzględnieniem źródeł i rezerwuaru drobnoustrojów w środowisku pozaszpitalnym i szpitalnym, w tym dróg ich szerzenia;	wykłady	aktywność na zajęciach odpowiedz ustna
C.W37.	sposoby kontroli szerzenia się, zapobiegania i zwalczania zakażeń szpitalnych;	wykłady	aktywność na zajęciach odpowiedz ustna
C.W38.	mechanizm i sposoby postępowania w zakażeniu krwi, zakażeniu ogólnoustrojowym, szpitalnym zapaleniu płuc, zakażeniu dróg moczowych i zakażeniu miejsca operowanego;	wykłady	aktywność na zajęciach odpowiedz ustna
UMIĘJĘTNOŚCI, STUDENT POTRAFI			
C.U48.	wdrażać standardy postępowania zapobiegającego zakażeniom szpitalnym;	ćwiczenia	Sprawdzian praktyczny
C.U49.	stosować środki ochrony własnej, pacjentów i współpracowników przed zakażeniami;	ćwiczenia	Sprawdzian praktyczny
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
<p>W zakresie kompetencji społecznych - absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych. 			<p>metoda problemowa test pisemny prezentacja multimedialna</p>

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	30			
	Ćwiczenia	15			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	0			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		45			
Punkty ECTS za moduł/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,0	1,0		

ORGANIZACJA PRACY PIELEŃNIARSKIEJ

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Organizacja pracy pielęgniarskiej	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Nauki w zakresie podstaw opieki pielęgniarskiej: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia III semestru, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów. 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok II Semestr III	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nią osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykład – 10 godz. Ćwiczenia- 10 godz.	
10.	Wymagania wstępne	Przepisy prawne dotyczące wykonywania zawodu pielęgniarstwa, Kodeks Pracy	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia	Studia niestacjonarne
		Ćwiczenia - 10 godz. Wykłady 10 godz.	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 1 pkt ECTS Ćwiczenia - 1punkt ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest: zapoznanie z teoretycznymi pojęciami stanowiska pracy, przepisami i regulacjami dotyczącymi czasu pracy, rozkładu czasu pracy oraz metod organizowania pracy pielęgniarstwa	
14.	Metody dydaktyczne	Ćwiczenia indywidualne i grupowe Metoda sytuacyjna Pokaz	

15.	<p>Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu</p>	<p style="text-align: center;">Metody weryfikacji założonych efektów uczenia</p> <p>Forma i warunki zaliczenia wykładu Zaliczenie (Z) - wykłady w III semestrze.</p> <p>Forma i warunki zaliczenia ćwiczeń Zaliczenie z oceną (ZO) w III semestrze. Warunkiem uzyskania zaliczenia jest 100% frekwencja oraz aktywne uczestnictwo w ćwiczeniach. Zaliczenie zleconego do wykonania zadania.</p>
16.	<p>Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji</p>	<p>Tematy wykładów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Analiza czynników sprzyjających występowaniu chorób zawodowych. Strategie zapobiegania. 2. Monitorowanie jakości opieki pielęgniarstwa w oparciu o standardy i procedury. 3. Praca zespołowa, znaczenie motywacji dla członków zespołu i proces podejmowania decyzji. 4. Style zarządzania w pracy - wady i zalety. Czynniki zakłócające pracę w zespole. Metody samooceny zespołu. 5. Uwarunkowania własnego rozwoju, planowanie kariery zawodowej. <p>Tematy ćwiczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przepisy prawne w zakresie stwierdzania chorób zawodowych oraz dokumentacja związana z wypadkami przy pracy. 2. Procedura, standard w pracy pielęgniarki. 3. Grafiki pielęgniarskie i rozliczanie godzin pracy

17.	Zamierzone efekty uczenia	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie stanowiska pracy, zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności; • przepisy prawa dotyczące czasu pracy, pracy zmianowej, rozkładu czasu pracy i obciążenia na stanowiskach pielęgniarzkich; • podstawowe metody organizacji opieki pielęgniarzkiej i ich znaczenie dla jakości tej opieki; • etapy planowania pracy własnej i podległego personelu; • możliwości planowania kariery zawodowej i uwarunkowania własnego rozwoju zawodowego
		Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podejmować decyzje dotyczące doboru metod pracy oraz współpracy w zespole; • monitorować zagrożenia w pracy pielęgniarzki i czynniki sprzyjające występowaniu chorób zawodowych oraz wypadków przy pracy; • współuczestniczyć w opracowaniu standardów i procedur praktyki pielęgniarzkiej oraz monitorować jakość opieki pielęgniarzkiej; • nadzorować i oceniać pracę podległego personelu; • planować własny rozwój zawodowy i rozwijać umiejętności aktywnego poszukiwania pracy;
		Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ksykiewicz-Dorota A. (red.): Podstawy organizacji opieki pielęgniarzkiej. Podręcznik dla studentów studiów licencjackich Wydziałów Pielęgniarstwa oraz Wydziałów Nauk o Zdrowiu. Czelej, Lublin 2004. 2. Ksykiewicz-Dorota A. Zarządzanie w pielęgniarstwie. Podręcznik dla studentów magisterskich wydziałów pielęgniarstwa oraz wydziałów pielęgniarstwa oraz wydziałów nauk o zdrowiu. PZWL, Warszawa 2019. 3. Dobska M. Zarządzanie podmiotem leczniczym. PZWL. Warszawa 2019. 4. Pietrzak B. Karkowski T. Zarządzanie personelem pielęgniarzkim w podmiotach leczniczych. Zagadnienia wybrane. Wolters Kluwer Polska SA. Warszawa 2019 5. Dobska M. Dobski P. Systemy zarządzania jakością w podmiotach leczniczych. Wolters Kluwer Polska SA. Warszawa 2016. 6. Ostrowska M. Finansowanie w ochronie zdrowia. CeDeWu Warszawa 2016. <p>LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wiśniewska M. Z. Jakość usług medycznych. CeDeWu Warszawa 2019. 2. Kwiatkowska A. Krajewska-Kułak E. Panek W. Komunikowanie interpersonalne w pielęgniarstwie. PZWL. Warszawa 2016. 3. Bukłaha E. Outsourcing w opiece zdrowotnej. CeDeWu Warszawa 2018. 4. Głowacka M.D., Mojs E. Profesjonalne zarządzanie kadrami w podmiotach leczniczych. Wolters Kluwer Polska, Kraków 2019. 	

Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia dla modułu/przedmiotu Organizacja pracy pielęgniarstwa w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA <i>(wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)</i>	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA. STUDENT ZNA:			
C.W.26	pojęcie stanowiska pracy, zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności;	wykład	Test jednokrotnego wyboru
C.W.27	przepisy prawa dotyczące czasu pracy, pracy zmianowej, rozkładu czasu pracy i obciążenia na stanowiskach pielęgniarstwa;	wykład	Test jednokrotnego wyboru
UMIEJĘTNOŚCI			
C.U.39	monitorować zagrożenia w pracy pielęgniarki i czynniki sprzyjające występowaniu chorób zawodowych oraz wypadków przy pracy;	ćwiczenia	sprawdzian praktyczny
C.U.40	współuczestniczyć w opracowaniu standardów i procedur praktyki pielęgniarstwa oraz monitorować jakość opieki pielęgniarstwa;	ćwiczenia	sprawdzian praktyczny
C.U.41	nadzorować i oceniać pracę podległego personelu;	ćwiczenia	sprawdzian praktyczny
C.U.42	planować własny rozwój zawodowy i rozwijać umiejętności aktywnego poszukiwania pracy;	ćwiczenia	sprawdzian praktyczny
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <p>1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;</p> <p>2) przestrzegania praw pacjenta;</p> <p>3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;</p> <p>4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;</p> <p>5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;</p> <p>6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;</p> <p>7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych</p>			<p>obserwacja samoocena</p>

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Ćwiczenia	10			
Samodzielna praca studenta	Wykłady	10			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		20			
Punkty ECTS za moduł/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		2	0		

CHOROBY WEWNĘTRZNE I PIELĘGNIARSTWO INTERNISTYCZNE

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Choroby wewnętrzne i pielęgniarstwo internistyczne	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny Zakład Pielęgniarstwa	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PI.24.3.W PI.24.3.P PI.24.4.W PI.24.4.P PI.24.4.Z	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Nauki w zakresie opieki specjalistycznej, przedmiot: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia III i IV semestru, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów. 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok II Semestr III, IV	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe Samokształcenie	
10.	Wymagania wstępne	podstawowe wiadomości z anatomii, fizjologii, podstaw pielęgniarstwa	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 30 godz.(III sem.) Wykłady – 30 godz.(IV sem.) + Samokształcenie - 10 godz. Zajęcia praktyczne - 60 godz.(III sem.) + Samokształcenie - 20 godz. Zajęcia praktyczne - 60 godz.(IV sem.) + Samokształcenie - 10 godz. Praktyka zawodowa – 160 godz. (IV sem.)	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 2 punkty ECTS Zajęcia praktyczne - 4 punkty ECTS Praktyka zawodowa - 6 punktów ECTS	

13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<p>Celem przedmiotu/modułu jest: zapoznanie studentów z przyczynami, obrazem klinicznym, diagnostyką, leczeniem i pielęgnowaniem chorych leczonych zachowawczo z uwzględnieniem elementów edukacji zdrowotnej. Kształtowanie umiejętności diagnozowania, planowania, realizacji oraz oceny podjętych działań zgodnie z aktualnymi procedurami medycznymi w chorobach leczonych zachowawczo.</p>
14.	Metody dydaktyczne	<p>Wykład konwersatoryjny z wykorzystaniem technik audiowizualnych Zajęcia praktyczne: praca zespołowa, studium przypadku, instruktaż, pokaz. Praktyki zawodowe: praca zespołowa, studium przypadku, pokaz, instruktaż.</p>
15.	<p>Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu</p>	<p>Metody weryfikacji założonych efektów uczenia</p> <p>Forma i warunki zaliczenia wykładów Zaliczenie (Z) - wykłady w III semestrze. Egzamin (E) - wykłady w IV semestrze.</p> <p>Kryteria oceniania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Egzamin pisemny – obejmujący 30 pytań w tym: jednokrotnego wyboru, na dobieranie, uzupełnianie, oraz 2 pytania opisowe dotyczące problemów pielęgnacyjnych w opiece nad pacjentem internistycznym. • Kolokwium zaliczeniowe (4 - po realizacji zajęć dotyczących pielęgnowania w chorobach układów: krążenia, oddechowego, pokarmowego, moczowego), uzyskanie przez studenta pozytywnej oceny. • Aktywność na wykładach. Końcową ocenę stanowi: <ul style="list-style-type: none"> - 70% - ocena z egzaminu pisemnego - 25% - ocena z kolokwium - 5% - ocena z samokształcenia. <hr/> <p>Forma i warunki zaliczenia zajęć praktycznych: Zaliczenie (Z) - zajęcia praktyczne w III semestrze. Zaliczenie (ZO) - zajęcia praktyczne w IV semestrze.</p> <p>Kryteria oceniania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dokumentacja procesu pielęgnowania – 2 procesy pielęgnowania wybranych pacjentów hospitalizowanych w oddziale wewnętrznym. • Pisemne sprawozdanie z dyżuru – 2 sprawozdania. • Sprawdzian praktyczny - zaliczenie umiejętności zawartych w <i>Wykazie umiejętności do zaliczenia w zawodzie pielęgniarki/pielęgniarsza.</i> • Obecność na 100% zajęć, punktualność, kultura osobista, aktywność w realizacji czynności pielęgnarskich. • Samoocena studenta dotycząca opanowanej wiedzy i umiejętności. • Samokształcenie zalicza się na podstawie pisemnej pracy na wybrany temat <hr/> <p>Forma i warunki zaliczenia praktyk zawodowych: Zaliczenie (ZO) - praktyki zawodowe w IV semestrze.</p> <p>Kryteria oceniania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wypracowanie 160 godzin praktyk zawodowych przywidzianych do realizacji. • Terminowe zaliczenie umiejętności zawartych w <i>Wykazie umiejętności do zaliczenia w zawodzie pielęgniarki/pielęgniarsza.</i> • Obecność na 100% zajęć, punktualność, kultura osobista, aktywność w realizacji czynności pielęgnarskich. • Samoocena studenta dotycząca opanowanej wiedzy i umiejętności.

		<p>Forma i warunki zaliczenia samokształcenia Zaliczenie samokształcenia obejmuje przygotowanie i przedstawienie prezentacji, pisemnej pracy na jeden z wybranych tematów.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prezentację przygotowuje grupa pięciu studentów. • Temat może być zaproponowany przez studenta. • Ocena prezentacji obejmuje: uzasadnienie wyboru tematu, zawartość merytoryczną, formę graficzną, podsumowanie, bibliografię i czas prezentacji (10 min.).
16.	<p>Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji</p>	<p>Tematy wykładów:</p> <p>Część kliniczna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bio-psycho - społeczne przyczyny, symptomy i następstwa chorób somatycznych. 2. Etiologia wybranych chorób układu krążenia, oddechowego, pokarmowego, moczowego. 3. Główne objawy chorobowe układu krążenia, oddechowego, pokarmowego, moczowego. 4. Nowoczesna diagnostyka wybranych chorób internistycznych. 5. Zasady farmakoterapii w chorobach wewnętrznych.

Część pielęgniarska:

1. Opieka nad pacjentem z chorobami narządów wewnętrznych. Okresy pobytu chorego w szpitalu.
2. Zadania pielęgniarki w procesie diagnozowania i terapii chorych w oddziale wewnętrznym. Metody pozyskiwania informacji niezbędnych do ustalenia diagnozy pielęgniarskiej.
3. Hospitalizacja jako sytuacja trudna - zadania pielęgniarki wobec chorego podczas hospitalizacji.
4. Ogólna charakterystyka objawów patologicznych chorób układu sercowo naczyniowego. Diagnostyka kardiologiczna.
5. Udział pielęgniarki w diagnostyce chorób układu krążenia.
6. Pielęgnowanie chorego z chorobą niedokrwienną serca, nadciśnieniem tętniczym.
7. Zadania pielęgniarki w opiece nad chorym z niewydolnością serca.
8. Pielęgnowanie chorego z zapaleniem mięśnia sercowego.
9. Charakterystyka przyczyn i objawów patologicznych ze strony układu oddechowego.
10. Diagnostyka w pulmonologii – zadania pielęgniarki.
11. Pielęgnowanie chorego z ostrą zapalną chorobą układu oddechowego (zapalenie oskrzeli, zapaleniem tchawicy, zapalenie zatok, zapalenie płuc)
12. Zadania pielęgniarki w opiece nad chorym z przewlekłą obturacyjną chorobą płuc i astmą oskrzelową. Problemy pielęgnacyjne w opiece nad chorym z gruźlicą.
13. Charakterystyka przyczyn i objawów patologicznych ze strony przewodu pokarmowego. Diagnostyka gastroenterologiczna.
14. Udział pielęgniarki w diagnostyce chorób przewodu pokarmowego.
15. Opieka pielęgniarska nad chorym z: chorobą wrzodową żołądka i dwunastnicy.
16. Problemy pielęgnacyjne w opiece nad chorym z przewlekłym zapaleniem trzustki.
17. Zadania pielęgniarki w opiece nad chorym z cukrzycą. Edukacja w cukrzycy.
18. Zadania pielęgniarki w opiece nad chorym z przewlekłą niewydolnością nerek.
19. Problemy pielęgnacyjne w opiece nad chorym dializowanym.
20. Opieka pielęgniarska nad chorym z zespołem nerczycowym.
21. Opieka pielęgniarska nad chorym z marskością wątroby.
22. Rola pielęgniarki w opiece nad chorym z wrzodziejącym zapaleniem jelita grubego i chorobą Leśniowskiego - Crohna.
23. Zadania pielęgniarki w opiece nad chorym z nadczynnością tarczycy.
24. Charakterystyka przyczyn i objawów patologicznych ze strony układu moczowego. Zadania pielęgniarki w diagnostyce urologicznej.
25. Pielęgnowanie pacjenta z chorobą zapalną nerek i dróg moczowych.
26. Opieka pielęgniarska nad chorym z ostrą i przewlekłą niewydolnością nerek.
27. Zadania pielęgniarki w opiece nad chorym z niedokrwistością.
28. Problemy pielęgnacyjne w opiece nad chorym z białaczką.
29. Rola pielęgniarki w opiece nad chorym z reumatoidalnym zapaleniem stawów.

Tematy zajęć praktycznych:

1. Udział pielęgniarki internistycznej w badaniu podstawowym i przedmiotowym.
2. Proces pielęgnowania pacjentów oddziału internistycznego, dokumentacja procesu.
3. Rozwiązywanie problemów pielęgnacyjnych pacjentów z chorobami układu krążenia (choroba niedokrwienna serca, nadciśnienie tętnicze, niewydolność serca).
4. Pielęgnowanie chorego z zapaleniem płuc.
5. Proces pielęgnowania pacjenta z zapaleniem oskrzeli i płuc.
6. Przygotowanie do samoopieki chorego z POCHP.
7. Udział pielęgniarki w przygotowaniu do badań diagnostycznych wykonywanych w chorobach przewodu pokarmowego.
8. Pielęgnowanie pacjenta z chorobą wrzodową przewodu pokarmowego.
9. Rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów pielęgnacyjnych pacjenta z rozpoznaną marskością wątroby.
10. Pielęgnowanie chorego z cukrzycą.
11. Edukacja chorego z cukrzycą w zakresie samokontroli i samopielęgnacji.
12. Opieka pielęgniarska nad pacjentem z niedoczynnością tarczycy.
13. Planowanie opieki nad pacjentem z chorobą zapaleniem miedniczek nerkowych.
14. Problemy pielęgnacyjne w opiece nad chorym z nerczycą.
15. Udział w leczeniu dietetycznym, farmakologicznym i dializoterapii chorych z niewydolnością nerek.
16. Zasady postępowania pielęgniarskiego wobec chorych z niedokrwistością.
17. Opieka pielęgniarska nad pacjentem z reumatoidalnym zapaleniem stawów.
18. Udział pielęgniarki w rehabilitacji pacjentów ze zmianami w układzie kostno - stawowym
19. Udział w leczeniu farmakologicznym i usprawnianiu chorych z niepełnosprawnością.
20. Udział w przygotowaniu chorych do zachowań prozdrowotnych.
21. Umiejętność prawidłowej oceny stanu chorego, formułowania zadań dostosowanych do potrzeb chorego, wdrażanie i ocena skuteczności podjętych działań.

Tematy praktyki zawodowej:

1. Diagnoza pielęgniarska i udział pielęgniarki w badaniach diagnostycznych wykonywanych w oddziale wewnętrznym chorobach układu krążenia.
2. Standardy i procedury stosowane w rozwiązywaniu problemów pielęgnacyjnych u chorych z: chorobą niedokrwienną serca, nadciśnieniem tętniczym, zapaleniem mięśnia sercowego, wadą serca, niewydolnością krążenia.
3. Udział pielęgniarki w leczeniu chorób układu krążenia z uwzględnieniem czynności samodzielnie wykonywanych przez pielęgniarkę.
4. Zadania edukacyjne pielęgniarki wobec chorych z chorobami układu krążenia.
5. Diagnoza pielęgniarska i udział pielęgniarki w badaniach diagnostycznych w chorobach układu oddechowego.
6. Rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów pielęgnacyjnych w wybranych chorobach układu oddechowego.
7. Udział pielęgniarki w rehabilitacji chorych w chorobach układu oddechowego.
8. Diagnoza pielęgniarska i udział pielęgniarki w badaniach diagnostycznych wykonywanych w chorobach przewodu pokarmowego.
9. Problemy pielęgnacyjne i ich rozwiązywanie u chorych z problemami gastroenterologicznymi.
10. Przygotowanie chorego do gastroskopii i kolonoskopii.
11. Udział pielęgniarki w leczeniu dietetycznym i farmakologicznym chorych z określonymi schorzeniami internistycznymi.
12. Diagnoza pielęgniarska i udział pielęgniarki w badaniach wykonywanych w chorobach układu moczowego.
13. Ocena stanu nawodnienia chorego – działania z zakresu diagnostyki i udział w terapii.
14. Diagnoza pielęgniarska w chorobach krwi i układu krwiotwórczego.
15. Problemy opiekuńcze występujące u chorych z niedokrwistością, skazą krwotoczną – zastosowanie procedur do ich rozwiązywania.
16. Udział pielęgniarki w chemioterapii.

Samokształcenie:

Celem samokształcenia jest: aktywizowanie studentów do poszukiwania nowych rozwiązań problemów diagnostycznych, leczniczych, pielęgnacyjno - opiekuńczych wobec pacjentów z chorobami narządów wewnętrznych. Kształtowanie umiejętności wykorzystania innych nauk (anatomii, fizjologii, badania fizykalnego, psychologii tp.) w rozwiązywaniu problemów internistycznych chorego.

Tematy samokształcenia:

1. Przygotowanie chorego z objawami zespołu jelita drażliwego do samoopieki w warunkach domowych.
2. Rola pielęgniarki w profilaktyce pierwotnej i prewencji wtórnej choroby niedokrwiennej serca.
3. Leczenie trombolityczne zawału mięśnia sercowego- zadania pielęgniarki.
4. Przygotowanie pacjenta do leczenia cukrzycy metodą ciągłego podskórnego wlewu insuliny.
5. Odżywianie pacjentów dializowanych – rola pielęgniarki w przygotowaniu pacjenta do samoopieki.
6. Edukacyjna rola pielęgniarki z zakresu higieny i profilaktyki schorzeń układu oddechowego.
7. Edukacyjna rola pielęgniarki z zakresu profilaktyki schorzeń układuruchu.

17.

Zamierzone efekty uczenia

Wiedza

W zakresie wiedzy student :

- charakteryzuje czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku;
- zna etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach;
- zna zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej;
- zna rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecenia;
- zna zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach;
- charakteryzuje właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;
- zna standardy i procedury pielęgniarskie stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;
- różnicuje reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację
- zna zasady organizacji opieki specjalistycznej w pielęgniarstwie internistycznym
- różnicuje patofizjologię i objawy kliniczne chorób stanowiących zagrożenie dla życia (niewydolność oddechowa, niewydolność krążenia, niewydolność układu nerwowego, wstrząs, sepsa);
- zna metody i skale oceny bólu, poziomu sedacji oraz zaburzeń snu oraz stanów delirycznych u pacjentów w stanach zagrożenia życia;
- zna metody i techniki komunikowania się z pacjentem niezdolnym do nawiązania i podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia lub stosowane leczenie

Umiejętności

W zakresie umiejętności student potrafi :

- gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarską, ustalać cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdrażać interwencje pielęgniarskie oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarskiej;
- rozpoznawać powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych;
- doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii;
- wykonywać badanie elektrokardiograficzne i rozpoznawać zaburzenia zagrażające życiu;
- modyfikować dawkę stałą insuliny szybko- i krótkodziałającej
- przygotowywać pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych;
- wystawiać skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych;
- przygotowywać zapisy form recepturowych substancji leczniczych w ramach kontynuacji leczenia;
- dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;
- uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych;
- prowadzić u osób dorosłych żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywczą) oraz żywienie pozajelitowe;
- rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego;
- prowadzić rozmowę terapeutyczną;
- prowadzić rehabilitację przyłóżkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej
- przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;
- asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych;
- oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe;
- postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta;
- przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;
- dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków;
- dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji

		<p>Kompetencje społeczne</p>	<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;
<p>18.</p>	<p>Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu</p>		<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Daniluk J., Jurkowska G.: Zarys chorób wewnętrznych dla studentów pielęgniarstwa. Wyd. Czelej, Lublin 2005. 2. Pączek L., Mucha K., Foroniewicz B.: Choroby wewnętrzne – podręcznik dla studentów pielęgniarstwa i położnictwa. Wyd. I, Wyd. PZWL, Warszawa 2005. 3. Talarska D., Zuzulinska – Ziółkiewicz D.: Pielęgniarstwo internistyczne, PZWL, Warszawa 2009. 4. Franciszek Kokot F.(red): Choroby wewnętrzne Wrocław :Wydawnictwo Medyczne Urban & Partner, 2005 <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Herold G.: Medycyna wewnętrzna – repetytorium dla studentów medycyny i lekarzy. Wyd. IV, Wyd. PZWL, Warszawa 2005. 2. Szczeklik A.: Choroby wewnętrzne. t. I, Wyd. I, Medycyna Praktyczna, Kraków 2006.

**Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia dla modułu/przedmiotu
CHOROBY WEWNĘTRZNE I PIELEGNIARSTWO INTERNISTYCZNE w odniesieniu do form zajęć**

Numer efektu uczenia	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY -UCZENIA <i>(wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)</i>	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA			
D.W1.	charakteryzuje czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku	wykłady	test mieszany
D.W2.	zna etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach;	wykłady	test mieszany kolokwium
D.W3.	zna zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym,	wykłady	test mieszany
D.W4.	zna rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania;		
D.W5.	zna zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach;	wykłady	test mieszany kolokwium
D.W6.	zna właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania	wykłady	test mieszany kolokwium
D.W7.	zna standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia	wykłady	test mieszany
D.W8.	różnicuje reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację;	wykłady	test mieszany
D.W10.	zna zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym);	wykłady	test mieszany
D.W31.	Zna patofizjologię i objawy kliniczne chorób stanowiących zagrożenie dla życia(niewydolność oddechowa, niewydolność krążenia, niewydolność układu nerwowego, wstrząs, sepsa);	wykłady	test mieszany
D.W32.	zna metody i skale oceny bólu, poziomu sedacji oraz zaburzeń snu oraz stanów delirycznych u pacjentów w stanach zagrożenia życia;	wykłady	test mieszany
D.W33.	zna metody i techniki komunikowania się z pacjentem niezdolnym do nawiązania i podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia lub stosowane leczenie;	wykłady	test mieszany

D.W35.	zna zasady udzielania pierwszej pomocy i algorytmy postępowania resuscytacyjnego w zakresie podstawowych zabiegów resuscytacyjnych (<i>Basic Life Support, BLS</i>) i zaawansowanego podtrzymywania życia (<i>Advanced Life Support, ALS</i>);		
---------------	--	--	--

UMIEJĘTNOŚCI

D.U1.	gromadzi informacje, formuluje diagnozę pielęgniarską, ustala cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdrażać interwencje pielęgniarskie oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarskiej;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawozdanie metodą procesu pielęgnowania
D.U2.	prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja przez opiekuna praktyk

D.U3.	prowadzi profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja przez opiekuna praktyk
D.U5.	ocenia rozwój psychofizyczny dziecka, wykonywać testy przesiewowe i wykrywać zaburzenia w rozwoju;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	ćwiczenia praktyczne
D.U6.	dobiera technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	ćwiczenia praktyczne
D.U7.	dobiera metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawozdanie z zastosowaniem skal oceny ryzyka powstawania odleżyn
D.U8.	rozpoznawaje powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja przez opiekuna praktyk
D.U9.	doraźnie podawaje pacjentowi tlen i monitoruje jego stan podczas tlenoterapii;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U10.	wykonuje badanie elektrokardiograficzne i rozpoznawać zaburzenia zagrażające życiu;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U11.	modyfikuje dawkę stałą insuliny szybko- i krótkodziałającej;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U12.	przygotowuje chorego do badań diagnostycznych pod względem fizycznym i psychicznym	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja przez nauczyciela lub opiekuna praktyk
D.U13.	wystawia skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U18.	rozpoznaje powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja przez nauczyciela lub opiekuna praktyk
D.U22.	przekazuje informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawozdanie z dyżuru (raport)
D.U23.	asystuje lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U24.	ocenia poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i nefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania)
D.U25.	postępuje zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja przez nauczyciela lub opiekuna praktyk
D.U26.	przygotowuje i podaje pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			

<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgnięcia opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych. 	<p>zajęcia praktyczne praktyki zawodowe</p>	<p>samoocena studenta, obserwacja przez nauczyciela lub opiekuna praktyk</p>
---	---	--

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	60			
	Zajęcia praktyczne	120			
	Praktyki zawodowe	160			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	40			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		380			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		10	2		

PEDIATRIA I PIELEGNIAINSTWO PEDIATRYCZNE

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Pediatria i pielęgniarstwo pediatryczne	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny Zakład Pielęgniarstwa	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PI.25.3.W PI.25.3.P PI.25.4.W PI.25.4.P PI.25.4.Z	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Nauki w zakresie opieki specjalistycznej, przedmiot: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia III i IV semestru, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów. 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok II Semestr III, IV	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe Samokształcenie	
10.	Wymagania wstępne	Wiedza z zakresu anatomii, fizjologii, podstaw pielęgniarstwa	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 30 godz.(III sem.) Wykłady - 30 godz.(IV sem.) Zajęcia praktyczne - 80 godz.(III sem.) + Samokształcenie - 30 godz. Zajęcia praktyczne - 80 godz.(IV sem.) + Samokształcenie - 30 godz. Praktyka zawodowa - 160 godz. (IV sem.)	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 2 punkty ECTS Zajęcia praktyczne - 6 punktów ECTS Praktyki zawodowe - 6 punktów ECTS	

13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<p>Celem przedmiotu/modułu jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie studentów z patogenezą, zasadami leczenia i opieki w najczęściej występujących chorobach wieku rozwojowego z uwzględnieniem stanów zagrożenia życia; • wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności profesjonalnego rozwiązywania problemów pielęgnacyjnych w odniesieniu do dzieci i młodzieży oraz podejmowania działań prewencyjnych wobec dziecka i jego rodziny zgodnie z aktualnymi zaleceniami, standardami i procedurami.
14.	Metody dydaktyczne	<p>Wykład konwersatoryjny z wykorzystaniem technik audiowizualnych. Zajęcia praktyczne: praca zespołowa, studium przypadku, instruktaż, pokaz. Praktyki zawodowe: praca zespołowa, studium przypadku, pokaz, instruktaż.</p>
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<p>Metody weryfikacji założonych efektów uczenia</p> <p>Forma i warunki zaliczenia wykładów</p> <p>Wykłady - (Z) zaliczenie w III semestrze. Wykłady - (E) egzamin pisemny w IV semestrze.</p> <p>Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obecność na wykładach, • zaliczenie testu sprawdzającego wiadomości, • praca pisemna - opracowanie planu pielęgnowania lub edukacji dziecka i jego rodziców w wybranej jednostce chorobowej. <p>Forma i warunki zaliczenia zajęć praktycznych</p> <p>Zajęcia praktyczne- (Z) zaliczenie w III semestrze. Zajęcia praktyczne- (ZO) zaliczenie z oceną w IV semestrze.</p> <p>Warunki zaliczenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 100% frekwencja na zajęciach (obecność na zajęciach potwierdzona listą obecności), • ocenianie bieżące z przygotowania się do zajęć, • aktywność na zajęciach, • prowadzenie dokumentacji pielęgniarstwa metodą procesu pielęgnowania (stawianie diagnoz pielęgniarstwa, planowanie i realizowanie procesu pielęgnowania na podstawie przypadków klinicznych w oddziale dziecięcym oraz ocenianie efektów podejmowanych działań), • przygotowanie raportu pielęgniarstwa, • wykonywanie zadań zawodowych zgodnie z obowiązującymi procedurami w oddziale dziecięcym, • przestrzeganie regulaminu zajęć praktycznych, • zaliczenie poszczególnych umiejętności w wykazie umiejętności do zaliczenia w zawodzie pielęgniarstwa/pielęgniarki, • samoocena studenta dotycząca realizacji zajęć. <p>Forma i warunki zaliczenia praktyk zawodowych</p> <p>Praktyka zawodowa - (ZO) zaliczenie z oceną w IV semestrze</p> <p>Warunki zaliczenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 100% frekwencja na zajęciach, • prowadzenie dokumentacji pielęgniarstwa (proces pielęgnowania i raport pielęgniarstwa w formie pisemnej), • przestrzeganie regulaminu praktyk zawodowych, • zaliczenie poszczególnych umiejętności w wykazie umiejętności do zaliczenia w zawodzie pielęgniarstwa/pielęgniarki; • samoocena studenta dotycząca realizacji zajęć. <p>Forma i warunki zaliczenia samokształcenia:</p> <p>Zaliczenie na podstawie wykonania i przedstawienia programu edukacji zdrowotnej w wybranych problemach pediatrycznych.</p>

16.

Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji

Tematy wykładów:

Część kliniczna:

1. Nowoczesna diagnostyka i terapia w pediatrii.
2. Stany zagrażające życiu i zdrowiu wcześniaka oraz noworodka.
3. Choroby okresu noworodkowego.
4. Choroby układu oddechowego i najczęstsze choroby otolaryngologiczne, choroby układu krążenia, najczęściej występujące choroby układu krwiotwórczego, choroby układu moczowego, wybrane jednostki chorobowe układu wewnątrzwydzielniczego.
5. Podstawy immunologii i choroby alergiczne u dzieci.
6. Stany nagłe w pediatrii i choroby układu nerwowego.

Część pielęgniarstwa:

1. Zasady organizacji opieki pediatrycznej w Polsce.
2. Przygotowanie dziecka do badań diagnostycznych różnych układów i narządów.
3. Hospitalizacja jako sytuacja trudna dla dziecka i jego rodziny.
4. Zadania pielęgniarstwa wobec dziecka hospitalizowanego i jego rodziców - rodzaje i formy wsparcia.
5. Udział pielęgniarstwa w zapobieganiu urazom i wypadkom u dzieci i młodzieży.
6. Wpływ choroby na funkcjonowanie dziecka i jego rodziny.
7. Pielęgnowanie dziecka w wybranych chorobach wieku rozwojowego: układu moczowego, pokarmowego, oddechowego i skóry.
8. Udział pielęgniarstwa w działaniach profilaktycznych wobec populacji wieku rozwojowego.
9. Rola pielęgniarstwa w leczeniu dziecka z białaczką.
10. Opieka nad dzieckiem w okresie terminalnym choroby.
11. Rozwiązywanie problemów zdrowotnych w opiece nad dzieckiem z przewlekłymi zaburzeniami przewodu pokarmowego (celiakia, mukowiscydoza - postać brzuszna, choroba pasożytnicza przewodu pokarmowego).
12. Zasady profilaktyki i żywienia dziecka w wybranych chorobach metabolicznych (fenyloketonuria, galaktozemia).

Tematy zajęć praktycznych:

1. Rozwój dziecka w poszczególnych okresach życia.
2. Metody służące do oceny rozwoju somatycznego i psychoruchowego dziecka.
3. Problemy pielęgnacyjne w opiece nad zdrowym niemowlęciem.
4. Skutki deficytu potrzeb w okresie wczesnego dzieciństwa
5. Zasady racjonalnego żywienia dzieci i młodzieży.
6. Pielęgnowanie dzieci z najczęstszymi chorobami wieku rozwojowego.
7. Opieka na dzieckiem z chorobami układu: oddechowego, krążenia, moczowego, pokarmowego, chorób alergicznych i krwi.
8. Kompleksowość postępowania pielęgniarstwa w zespole Downa.
9. Udział pielęgniarstwa w pielęgnowaniu dziecka z białaczką.
10. Reakcje dziecka i jego rodziców na hospitalizację.
11. Zadania i rola pielęgniarstwa podczas przyjęcia dziecka do szpitala.
12. Udział pielęgniarstwa w przygotowaniu dziecka do badań diagnostycznych układu: pokarmowego, moczowego, oddechowego krążenia, i chorób alergicznych.

			<p>Tematy praktyk zawodowych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Obserwacja i ocena podstawowych funkcji życiowych dziecka w poszczególnych przedziałach wieku. 2. Odrębności anatomiczne i czynnościowe organizmu dziecka. 3. Problemy zdrowotne dzieci z nieprawidłowym rozwojem somatycznym i psychoruchowym. 4. Komunikowanie się z pacjentem w wieku rozwojowym oraz jego rodziną. 5. Specyficzne potrzeby dziecka chorego i hospitalizowanego oraz podejmowanie działań psychoterapeutycznych wobec dziecka. 6. Problemy pielęgnacyjne w wybranych stanach chorobowych u dzieci. 7. Prowadzenie edukacji dziecka i jego rodziny w zakresie promocji zdrowia oraz profilaktyki chorób wieku rozwojowego. 8. Rozpoznanie potrzeb zdrowotnych i psychicznych u dzieci i młodzieży. Zastosowanie procesu pielęgnowania w opiece nad dzieckiem. 9. Dokumentowanie podejmowanych działań wobec dziecka chorego. <p>Tematy samokształcenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Działania edukacyjne wobec dziecka i jego rodziców mające na celu zapobieganie zaostrzeniu astmy. 2. Zasady postępowania pielęgniarstwa wobec dziecka z zaburzeniami odżywiania: anoreksja, bulimia. 3. Zadania opiekuńcze wobec dziecka z zespołem nadpobudliwości psychoruchowej ADHD. 4. Zasady postępowania pielęgniarstwa wobec dziecka z otyłością. 5. Działania edukacyjne wobec dziecka z cukrzycą.
17.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku; • etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwa nad pacjentami w wybranych chorobach; • zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej; • rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecenia; • zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach; • właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania; • standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia; • reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację; • zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym); • patofizjologię, objawy kliniczne, przebieg, leczenie i rokowanie chorób wieku rozwojowego: układu oddechowego, układu krążenia, układu nerwowego, dróg moczowych, układu pokarmowego oraz chorób endokrynologicznych, metabolicznych, alergicznych i krwi; • metody, techniki i narzędzia oceny stanu świadomości i przytomności; • standardy i procedury postępowania w stanach nagłych i zabiegach ratujących życie; • patofizjologię i objawy kliniczne chorób stanowiących zagrożenie dla życia (niewydolność oddechowa, niewydolność krążenia, niewydolność układu nerwowego, wstrząs, sepsa); • zasady udzielania pierwszej pomocy i algorytmy postępowania resuscytacyjnego w zakresie podstawowych zabiegów resuscytacyjnych (<i>Basic Life Support</i>, BLS) i zaawansowanego podtrzymywania życia (<i>Advanced Life Support</i>, ALS);

Umiejętności

W zakresie umiejętności student potrafi :

- gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarską, ustalać cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdrażać interwencje pielęgniarskie oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarskiej;
- prowadzić poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień;
- prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;
- oceniać rozwój psychofizyczny dziecka, wykonywać testy przesiewowe i wykrywać zaburzenia w rozwoju;
- rozpoznawać powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych
- doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii;
- wykonywać badanie elektrokardiograficzne i rozpoznawać zaburzenia zagrażające życiu;
- przygotowywać pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych;
- wystawiać skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych;
- rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego,
- rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgniacyjnego;
- dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;
- przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;
- asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych;
- oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe;
- przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza
- udzielać pierwszej pomocy w stanach bezpośredniego zagrożenia życia;
- rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgniacyjnego;
- prowadzić rozmowę terapeutyczną;
- gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarską, ustala cele i plan opieki, wdraża interwencje pielęgniarskie oraz dokonuje ewaluacji opieki u dzieci i młodzieży,
- rozpoznaje uwarunkowania zachowania zdrowia u dzieci w zależności od wieku,
- prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki dzieci w różnym wieku i stanie zdrowia, dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień,
- motywuje dziecko i jego opiekunów do wejścia do grup wsparcia społecznego,
- stosuje zasady profilaktyki powikłań w przebiegu chorób,
- organizuje izolacje chorych zakaźnie w oddziale pediatrycznym,
- ocenia rozwój psychofizyczny dziecka, wykonuje testy przesiewowe, wykrywa zaburzenia w rozwoju,
- pobiera materiał do badań diagnostycznych,
- przygotowuje chorego do badań diagnostycznych pod względem fizycznym i psychicznym,
- dokumentuje sytuację zdrowotną pacjenta, jej dynamikę zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską,
- rozpoznaje powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego i rehabilitacyjnego,
- przekazuje informacje o stanie zdrowia chorego członkom zespołu terapeutycznego,
- asystuje lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych i leczniczych,
- prowadzi dokumentację opieki nad dzieckiem: kartę obserwacji, zabiegów pielęgniarskich i raportów, kartę rejestrów zakażeń szpitalnych, profilaktyki i leczenia odleżyn oraz kartę informacyjną z zaleceniami w zakresie samoopieki,
- ocenia poziom bólu, reakcję dziecka na ból i nasilenie bólu oraz stosuje postępowanie przeciwbólowe,
- przygotowuje i podaje dzieciom leki różnymi drogami na zlecenie lekarza,
- dostosowuje interwencje pielęgniarskie do rodzaju problemów pielęgnacyjnych dziecka.

Kompetencje społeczne

W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:

- 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;
- 2) przestrzegania praw pacjenta;
- 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;
- 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;
- 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;
- 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;
- 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.

18.

Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu

Literatura podstawowa:

1. Banaszekiewicz A., Radzikowski A.: *Pediatric. Podręcznik dla studentów pielęgniarstwa*. Warszawa 2008.
2. Freisinger P., Liedtke-Maier M., Schuster A.: *Przypadki kliniczne z pediatrii. Seria Przypadki Kliniczne*. WydElsevier Urban-Partner, Wrocław 2007
3. Krawczyński M.: *Propedeutyka pediatrii*. Wyd. PZWL, Warszawa 2009.
4. Kubicka K., Kawalec W. (red.): *Pediatric*. Wyd. PZWL, Warszawa 2004.
5. Luxner K. L.: *Pielęgniarstwo pediatryczne Delmara*. Wyd. Urban & Partner 2005.
6. Muscari M. E., (red. wyd. polskiego Bernat K.): *Pediatric i Pielęgniarstwo pediatryczne*. Lublin, Wyd. Czelej 2005.
7. Pawlaczyk B.: *Pielęgniarstwo pediatryczne*. Wyd. 1, PZWL, Warszawa 2014.

Literatura uzupełniająca:

1. Cepuch G, Krzeczowska B., Perek M. Twarduś K.: *Modele pielęgnowania dziecka przewlekle chorego*. Podręcznik dla studiów medycznych. Wyd. PZWL, Warszawa, 2011.
2. Cepuch G., Perek M.: *Modele opieki pielęgniarstwa nad dzieckiem z chorobą ostrą i zagrażającą życiu*. Wyd.PZWL, Warszawa, 2012.
3. Freisinger, Schuster, Liedtke-Maier.: *Przypadki kliniczne z pediatrii*. Wyd.: Elsevier Urban & Partner Wrocław 2009.

**Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia dla modułu/przedmiotu
PEDIATRIA I PIELEGNIASTWO PEDIATRYCZNE w odniesieniu do form zajęć**

Numer efektu uczenia	SZCZEGÓLNE EFEKTY UCZENIA <i>(wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)</i>	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA			
D.W2.	zna etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach	wykłady	test pisemny praca pisemna
D.W3.	zna zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie pediatrycznym.	wykłady	test pisemny praca pisemna
D.W4.	zna rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecenia;	wykłady	test pisemny praca pisemna
D.W5.	zna zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach;	wykłady	test pisemny praca pisemna
D.W6.	zna właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	wykłady	test pisemny praca pisemna
D.W7.	zna standardy i procedury pielęgniarskie stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;	wykłady	test pisemny praca pisemna
D.W8.	różnicuje reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację;	wykłady	test pisemny praca pisemna
D.W10.	zna zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym);	wykłady	test pisemny praca pisemna
D.W13.	zna patofizjologię, objawy kliniczne, przebieg, leczenie i rokowanie chorób wieku rozwojowego: układu oddechowego, układu krążenia, układu nerwowego, dróg moczowych, układu pokarmowego oraz chorób endokrynologicznych, metabolicznych, alergicznych i krwi;	wykłady	test pisemny praca pisemna
D.W14.	zna patofizjologię, objawy kliniczne chorób i stanów zagrożenia życia noworodka, w tym wcześniaka oraz podstawy opieki pielęgniarskiej w tym zakresie;	wykłady	test pisemny praca pisemna
D.W18.	zna metody, techniki i narzędzia oceny stanu świadomości i przytomności	wykłady	test pisemny praca pisemna
D.W28	zna standardy i procedury postępowania w stanach nagłych i zabiegach ratujących życie;	wykłady	test pisemny praca pisemna

D.W31.	Zna patofizjologię i objawy kliniczne chorób stanowiących zagrożenie dla życia (niewydolność oddechowa, niewydolność krążenia, niewydolność układu nerwowego, wstrząs, sepsa);	wykłady	test pisemny praca pisemna
D.W35	zna zasady udzielania pierwszej pomocy i algorytmy postępowania resuscytacyjnego w zakresie podstawowych zabiegów resuscytacyjnych (<i>Basic Life Support, BLS</i>) i zaawansowanego podtrzymywania życia (<i>Advanced Life Support, ALS</i>);	wykłady	test pisemny praca pisemna

UMIEJĘTNOŚCI

D.U1.	gromadzi informacje, formuuje diagnozę pielęgniarską, ustala cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdraża interwencje pielęgniarskie oraz dokonuje ewaluacji opieki pielęgniarskiej;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	proces pielęgnowania
D.U2.	prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe samokształcenie	proces pielęgnowania
D.U3.	prowadzi profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe samokształcenie	opracowanie karty zaleceń pielęgniarskich
D.U5.	ocenia rozwój psychofizyczny dziecka, wykonuje testy przesiewowe i wykrywa zaburzenia w rozwoju;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe samokształcenie	opracowanie karty zaleceń pielęgniarskich
D.U8.	Rozpoznaje powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	
D.U9.	doraźnie podawaje pacjentowi tlen i monitoruje jego stan podczas tlenoterapii;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U10.	wykonuje badanie elektrokardiograficzne i rozpoznaje zaburzenia zagrażające życiu;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U13.	wystawia skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U18.	rozpoznawaje powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego; rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U22.	przekazuje informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	Raport pielęgniarski
D.U23.	asystuje lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja i ocena pracy podczas wykonywania zleconego zadania
D.U24.	ocenia poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosuje farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja i ocena umiejętności
D.U26.	przygotowuje i podawaje pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	indywidualna realizacja zleconego zadania

KOMPETENCJE SPOŁECZNE

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;
- 2) przestrzegania praw pacjenta;
- 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;
- 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;
- 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;
- 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;
- 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych

zajęcia praktyczne
praktyki zawodowe

obserwacja przez
nauczyciela lub opiekuna
praktyk

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	60			
	Zajęcia praktyczne	160			
	Praktyki zawodowe	160			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	60			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		440			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		10.2	3.8		

CHIRURGIA I PIELEŃNIARSTWO CHIRURGICZNE

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Chirurgia i pielęgniarstwo chirurgiczne	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny Zakład Pielęgniarstwa	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PI.26.3.W PI.26.3.P PI.26.4.W PI.26.4.P PI.26.5.Z	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia III, IV, V semestru/II i III roku studiów obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	Rok II - Semestr III, IV Rok III - Semestr V	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe Samokształcenie	
10.	Wymagania wstępne	Podstawowe wiadomości z anatomii, fizjologii, podstaw pielęgniarstwa	
11.	Liczba godzin zajęć Dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 30 godz.(III sem.) Wykłady - 30 godz.(IV sem.) + Samokształcenie – 10 godz. Zajęcia praktyczne - 40 godz. (III sem.) + Samokształcenie – 15 godz. Zajęcia praktyczne - 80 godz. (IV sem.) + Samokształcenie – 20 godz. Praktyki zawodowe -80 godz. (IV sem.) Praktyki zawodowe -80 godz. (V sem.)	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 2 punkty ECTS Zajęcia praktyczne - 4 punkty ECTS Praktyki zawodowe - 6 punktów ECTS	

13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<p>Celem przedmiotu/modułu jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie studentów z patogenezą, zasadami postępowania diagnostycznego i leczniczego oraz profesjonalnej opieki w chorobach chirurgicznych; • przygotowanie studentów do sprawowania opieki przed i pooperacyjnej nad chorymi leczonymi chirurgicznie z uwzględnieniem stanu zdrowia i wieku pacjenta, zgodnie z zasadami i procedurami obowiązującymi w praktyce;
14.	Metody dydaktyczne	<p>Wykłady z wykorzystaniem technik audiowizualnych, Zajęcia praktyczne: pokaz, instruktaż, praca indywidualna, praca zespołowa, studium przypadku Praktyki zawodowe: instruktaż, praca indywidualna, praca zespołowa, studium przypadku</p>
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<p>Metody weryfikacji założonych efektów uczenia</p> <p>Forma i warunki zaliczenia wykładów Wykłady - (Z) zaliczenie w III semestrze Wykłady - (E) egzamin pisemny w IV semestrze. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest zaliczenie pracy pisemnej przygotowanej metodą studium przypadku obejmującej zagadnienia z zakresu opieki przed i pooperacyjnej pacjenta leczonego w oddziale chirurgii. Egzamin pisemny z przedmiotu zawiera pytania sprawdzające założone efekty uczenia. Każdy ze sprawdzanych efektów uczenia musi zostać osiągnięty w stopniu co najmniej dostatecznym.</p> <hr/> <p>Forma i warunki zaliczenia zajęć praktycznych</p> <p>Zajęcia praktyczne - (Z) zaliczenie w III semestrze</p> <p>Zajęcia praktyczne - (ZO) zaliczenie z oceną w IV semestrze. Warunki zaliczenia: -100% frekwencja na zajęciach -obecność na zajęciach według listy obecności -ocena z przygotowania do zajęć, -ocena pracy studenta poprzez: aktywność na zajęciach, stawianie diagnoz pielęgniarstkich, planowanie i realizowanie procesu pielęgnowania na podstawie przypadków klinicznych, wykonywanie zadań zgodnie z obowiązującymi procedurami na oddziale, prowadzenie dokumentacji pielęgniarstkiej (proces pielęgnowania, raport), przestrzeganie regulaminu zajęć praktycznych, zaliczenie poszczególnych umiejętności w wykazie umiejętności do zaliczenia w zawodzie pielęgniarzki/ pielęgniarza, samoocena.</p> <hr/> <p>Forma i warunki zaliczenia praktyk zawodowych</p> <p>Praktyka zawodowa- ZO zaliczenie z oceną IV semestrze.</p> <p>Praktyka zawodowa- ZO zaliczenie z oceną w V semestrze.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 100% frekwencja na zajęciach, • prowadzenie dokumentacji pielęgniarstkiej (proces pielęgnowania i raport pielęgniarstki w formie pisemnej), • przestrzeganie regulaminu praktyk zawodowych, • zaliczenie poszczególnych umiejętności w wykazie umiejętności do zaliczenia w zawodzie pielęgniarzki/ pielęgniarza; • samoocena studenta dotycząca realizacji zajęć. <hr/> <p>Forma i warunki zaliczenia samokształcenia Zaliczenie na podstawie przedstawienia pracy pisemnej zgodnej z tematem samokształcenia.</p>

16.

Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji

Tematy wykładów.

Część kliniczna:

1. Metody diagnostyczne w chirurgii
2. Zasady leczenia krwią i preparatami krwi
3. Zakażenia u chorych leczonych chirurgicznie
4. Choroby tarczycy leczone chirurgicznie – rodzaje, przyczyny, objawy, techniki leczenia chirurgicznego
5. Rany- rodzaje, podział, ocena, leczenie. Amputacje urazowe
6. Obrażenia termiczne – oparzenia i odmrożenia – zasady postępowania z pacjentem
7. Urazy narządu ruchu: stłuczenia, skręcenia, zwichnięcia, złamania -przyczyny, metody postępowania diagnostyczno-terapeutycznego
8. Urazy czaszkowo-mózgowe oraz inne urazy układu nerwowego
9. Obrażenia kręgosłupa i rdzenia kręgowego
10. Postępowanie z chorym w obrażeniach klatki piersiowej, tchawicy i przepony
11. Obrażenia narządów jamy brzusznej i miednicy – zasady postępowania diagnostycznego i terapii
12. Choroby układu pokarmowego wymagające interwencji chirurgicznej – diagnostyka, objawy, leczenie
13. Choroby narządów moczowo-płciowych leczonych chirurgicznie – rozpoznawanie, leczenie

Część pielęgniarska:

1. Określenie, historia i cechy współczesnej chirurgii
2. Organizacja opieki chirurgicznej w Polsce
3. Żywnienie w chirurgii
4. Równowaga wodno-elektrolitowa ustroju podstawą bezpieczeństwa działania chirurgicznego
5. Udział pielęgniarki w rozpoznawaniu zaburzeń gospodarki kwasowo-zasadowej w chirurgii
Przyjęcie pacjenta do oddziału chirurgicznego i przygotowanie do zabiegu operacyjnego w trybie nagłym i planowym
6. Specyfika chirurgii jednego dnia
7. Przeszczepianie narządów i tkanek
8. Nowotwory i ich leczenie
9. Zasady postępowania pooperacyjnego z pacjentem. Zapobieganie powikłaniom pooperacyjnym
10. Ból jako problem chirurgiczny – zadania pielęgniarki w rozpoznawaniu i łagodzeniu bólu
11. Zapalenie wyrostka robaczkowego, zasady postępowania z chorym w okresie przed i pooperacyjnym
12. Problemy pielęgnacyjne u pacjentów leczonych z powodu raka jelita grubego
13. Przepuklina zwykła i powikłana. Zadania pielęgniarki w opiece nad chorym
14. Problemy pielęgnacyjne pacjenta z kamicą pęcherzyka żółciowego leczonego operacyjnie
15. Pielęgnowanie chorego z ostrym zapaleniem trzustki
16. Opieka nad chorym z ostrym zapaleniem otrzewnej
17. Pielęgnowanie chorego z kamicą moczową
18. Pielęgnacja chorego z przerostem gruczołu krokowego
19. Opieka nad chorym z nadczynnością tarczycy w aspekcie leczenia chirurgicznego
20. Pielęgnowanie i edukacja pacjenta z chorobą naczyń obwodowych
21. Opieka nad chorym z żylakami kończyn dolnych
22. Zasady postępowania przed i pooperacyjnego w przypadku operacji serca
23. Specyfika postępowania chirurgicznego wobec pacjenta w wieku podeszłym

Tematy zajęć praktycznych:

1. Zajęcia organizacyjne. Diagnoza pielęgniarska w chirurgii.
2. Zadania pielęgniarki w zespole terapeutycznym. Organizacja pracy pielęgniarskiej w oddziale chirurgicznym.
3. Przygotowanie pacjenta do zabiegu operacyjnego w trybie ostrym i planowym.
4. Udział pielęgniarki w badaniach diagnostycznych u chorych ze schorzeniami przewodu pokarmowego.
5. Zadania pielęgniarki w przygotowaniu do zabiegu i opiece pooperacyjnej w przypadku resekcji żołądka.
6. Pielęgnowanie chorego z ostrym zapaleniem trzustki.
7. Zasady postępowania z chorym z zapaleniem wyrostka robaczkowego w okresie przed i pooperacyjnym.
8. Problemy pielęgnacyjne pacjenta z zapaleniem otrzewnej.
9. Zasady postępowania z chorym w przypadku przepuklin brzusznych powikłanych i niepowikłanych.
10. Diagnoza pielęgniarska i planowanie opieki z niedrożnością jelit.
11. Przygotowanie do zabiegu i opieka pooperacyjna nad chorym z żylakami odbytu - zadania edukacyjne pielęgniarki.
12. Zasady przygotowania chorego do badań diagnostycznych w chorobach układu moczowo-płciowego i postępowanie po ich wykonaniu.
13. Edukacja pacjenta z kamicą moczową.
14. Przygotowanie do zabiegu i pielęgnowanie po operacji pacjenta leczonego endoprotezoplastyką totalną stawu biodrowego.
15. Zadania pielęgniarki w badaniach diagnostycznych narządów klatki piersiowej.
16. Zasady postępowania pielęgniarskiego z pacjentem z odmą opłucnową.
17. Problemy pielęgnacyjne u chorego z drenażem klatki piersiowej.
18. Proces pielęgnowania pacjenta z wołem guzkowym naczynnym w okresie przed i pooperacyjnym.
19. Zadania pielęgniarki w przygotowaniu pacjenta do badań diagnostycznych w chorobach tętnic żył i zasady postępowania po ich wykonaniu.
20. Edukacja pacjenta z żylakami kończyn dolnych.
21. Problemy pielęgnacyjne chorego z żylakami kończyn dolnych w okresie przed i pooperacyjnym.
22. Zadania pielęgniarki wobec chorego przygotowanego do amputacji naczyniowej kończyn dolnych.

Tematy praktyk zawodowych:

1. Przyjęcie chorego do oddziału chirurgicznego.
2. Przygotowanie pacjenta do zabiegu chirurgicznego w trybie pilnym i planowym.
3. Przygotowanie chorego do badań diagnostycznych w różnych schorzeniach chirurgicznych i opieka po badaniu.
4. Przygotowanie chorego do zabiegu operacyjnego w obrębie przewodu pokarmowego: przełyku, żołądka i dwunastnicy, jelit, wątroby, gruczołów wydzielania wewnętrznego oraz narządów ruchu.
5. Profilaktyka zakażenia ran w chirurgii.
6. Opieka nad chorym w chirurgii urazowej – stłuczenia, skręcenia, zwichnięcia, złamania.
7. Chory z drenażem klatki piersiowej.
8. Zapobieganie powikłaniom pooperacyjnym.
9. Opieka nad chorym oparzonym.
10. Odżywianie chorego w chirurgii.
11. Dokumentowanie opieki nad chorym w chirurgii.
12. Przygotowanie pacjenta do zabiegu chirurgicznego planowanego.
13. Planowanie i realizowanie opieki pooperacyjnej nad pacjentem chirurgicznym.
14. Podejmowanie działań mających na celu przygotowanie do samoopieki i samopielęgnacji pacjenta chirurgicznego.
15. Problemy pielęgnacyjne w opiece nad chorymi po urazach wielonarządowych.
16. Pielęgnowanie chorego ze schorzeniami naczyń obwodowych.
17. Działania profilaktyczne pielęgniarki wobec chorych leczonych chirurgicznie.

Tematy samokształcenia:

1. Profesjonalna opieka nad pacjentem w oddziale chirurgii – studium przypadku.
2. Realizacja roli edukacyjnej pielęgniarki w opiece nad pacjentem w oddziale chirurgii -studium przypadku.
3. Edukacja pacjenta dotycząca wykonywania ćwiczeń oddechowych po zabiegu operacyjnym.
4. Edukacja pacjenta dotycząca wykonywania ćwiczeń przeciwzakrzepowych.
5. Edukacja pacjenta dotycząca postępowania z ranami pooperacyjnymi w domu.
6. Edukacja pacjenta ze stomią i jego rodziny.

17.	Zamierzone efekty uczenia	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku; • zna etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach; • zna zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej; • zna rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecenia; • zna zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach; • charakteryzuje właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania; • zna standardy i procedury pielęgniarskie stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia; • różnicuje reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację • zna zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym); • różnicuje patofizjologię i objawy kliniczne chorób stanowiących zagrożenie dla życia (niewydolność oddechowa, niewydolność krążenia, niewydolność układu nerwowego, wstrząs, sepsa); • zna zasady żywienia pacjentów, z uwzględnieniem leczenia dietetycznego, wskazań przed- i pooperacyjnych według protokołu kompleksowej opieki okołoperacyjnej dla poprawy wyników leczenia (<i>Enhanced Recovery After Surgery, ERAS</i>); • zna czynniki zwiększające ryzyko okołoperacyjne; • zna zasady przygotowania pacjenta do zabiegu operacyjnego w trybie pilnym i planowym, w chirurgii jednego dnia oraz zasady opieki nad pacjentem po zabiegu operacyjnym w celu zapobiegania wczesnym i późnym powikłaniom; • zna zasady opieki nad pacjentem z przetoką jelitową i moczową; • stosuje metody i skale oceny bólu, poziomu sedacji oraz zaburzeń snu oraz stanów delirycznych u pacjentów w stanach zagrożenia życia • potrafi prowadzić obserwację pacjenta po zabiegu operacyjnym, obejmującą monitorowanie w zakresie podstawowym i rozszerzonym;
-----	---------------------------	--------	---

		<p>Umiejętności</p>	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarską, ustala cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdraża interwencje pielęgniarskie oraz dokonuje ewaluacji opieki pielęgniarskiej; • prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień • prowadzi profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób; • dobiera technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków; • potrafi dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji • dobiera technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków; • rozpoznaje powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych; • doraźnie podaje pacjentowi tlen i monitoruje jego stan podczas tlenoterapii; • wykonuje badanie elektrokardiograficzne i rozpoznaje zaburzenia zagrażające życiu; • potrafi przygotowywać pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych; • wystawia skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych; • dokumentuje sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych; • prowadzi u osób dorosłych i dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywczą) oraz żywienie pozajelitowe; • rozpoznaje powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego; • prowadzić rozmowę terapeutyczną; • przekazuje informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta; • asystuje lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych; • ocenia poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe; • przygotowuje i podaje pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza; • doraźnie unieruchamia złamania kości, zwichnięcia i skręcenia oraz przygotowuje pacjenta do transportu • doraźnie tamuje krwawienia i krwotoki; • postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta;
		<p>Kompetencje społeczne</p>	<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.

18.

Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu

Literatura podstawowa:

1. Cipora E.: Wprowadzenie do chirurgii. PWSZ im. J. Grodka w Sanoku, Sanok 2014.
2. Kapała W.: Pielęgniarstwo w chirurgii. Wybrane problemy z praktyki pielęgniarstwa oddziałów chirurgii ogólnej. Wydanie II, Czelej, Lublin 2006.
3. Noszczyk W.: Chirurgia. Repetytorium. Wyd. PZWL, Warszawa 2009.
4. Walewska E. (red.): Podstawy pielęgniarstwa chirurgicznego. Wydanie I dodruk, PZWL, Warszawa 2010.
5. Walewska E., Ścisło L. (red.): Procedury pielęgniarstwa w chirurgii. Wydanie I, PZWL, Warszawa 2013.

Literatura uzupełniająca:

1. Fibak J.: Chirurgia. Repetytorium, PZWL, Warszawa 2010.
2. Głuszek S. (red.): Chirurgia. Podręcznik dla studentów wydziałów nauk o zdrowiu. Wydanie I, Czelej, Lublin 2008.
3. Karpel E., Jałowiecki P. (red.): Ogólne powikłania pooperacyjne, Wyd. PZWL, Warszawa 2009.
5. Noszczyk W. (red.) Chirurgia Tom I, II. Wyd. PZWL, Warszawa 2005.

**Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia dla modułu/przedmiotu
CHIRURGIA I PIELEŃNIARSTWO CHIRURGICZNE w odniesieniu do form zajęć**

Numer efektu uczenia	EFEKT UCZENIA <i>(wg standardów kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)</i>	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA			
D.W1.	zna czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku;	wykład	praca pisemna (część pielęgniarstwa) / test (część kliniczna)
D.W2.	Zna etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwa nad pacjentami w wybranych chorobach;	wykład	test (część kliniczna)
D.W3.	zna zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej,	wykład	test (część kliniczna)
D.W4.	zna rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania;	wykład	praca pisemna / egzamin pisemny
D.W5	zna zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach;	wykład	egzamin pisemny
D.W6.	Zna właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	wykład	egzamin pisemny
D.W7.	zna reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację	wykład	egzamin pisemny
D.W8.	Zna zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku	wykład	egzamin pisemny
D.W22.	zna zasady żywienia pacjentów, z uwzględnieniem leczenia dietetycznego, wskazań przed- i pooperacyjnych według protokołu kompleksowej opieki okołoperacyjnej dla poprawy wyników leczenia (<i>Enhanced Recovery After Surgery, ERAS</i>);	wykład	egzamin pisemny
D.W24.	zna zasady przygotowania pacjenta do zabiegu operacyjnego w trybie pilnym i planowym, w chirurgii jednego dnia oraz zasady opieki nad pacjentem po zabiegu operacyjnym w celu zapobiegania wczesnym i późnym powikłaniom;	wykład	test (część kliniczna)
D.W25.	zna zasady opieki nad pacjentem z przetoką jelitową i moczową;	wykład	egzamin pisemny
D.W29.	zna zasady obserwacji pacjenta po zabiegu operacyjnym, obejmującej monitorowanie w zakresie podstawowym i rozszerzonym;	wykład	egzamin pisemny

UMIĘTNOŚCI

D.U1.	gromadzi informacje, formuuje 55cean55s55 pielęgniarską, ustalać cele i plan opieki pielęgniarzkiej, wdrażać interwencje pielęgniarzkie oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarzkiej;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian pisemny (55cean55s pielęgnowania)
D.U2.	proceedzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja i 55cean umiejętności
D.U3.	proceedzi profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja i ocean umiejętności
D.U5.	ocenia rozwój psychofizyczny dziecka, wykonuje testy przesiewowe i wykrywa zaburzenia w rozwoju;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U6.	dobiera technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	ćwiczenia praktyczne typu próba pracy
D.U7.	Dobiera metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	ćwiczenia praktyczne typu próba pracy

D.U8.	rozpoznawaje powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja i ocena umiejętności
D.U9.	doraźnie podawaje pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U10.	wykonuje badanie elektrokardiograficzne i rozpoznaje zaburzenia zagrażające życiu;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U12.	przygotowuje pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U13.	wystawia skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U18.	rozpoznaje powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja i ocena umiejętności
D.U22.	przekazuje informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	Raport pielęgniarski
D.U23.	asystuje lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja i ocena umiejętności
D.U24.	ocenia poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosuje farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja i ocena umiejętności
D.U25.	postępuje zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja i ocena umiejętności
D.U26.	przygotowuje i podaje pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania

KOMPETENCJE SPOŁECZNE

<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych 	<p>obserwacja przez nauczyciela, opiekuna praktyk samoocena studenta</p>
--	--

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	60			
	Zajęcia praktyczne	120			
	Praktyki zawodowe	160			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	45			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		385			
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	
	10	2			

POŁOŻNICTWO, GINEKOLOGIA I PIEŁĘGNIARSTWO POŁOŻNICZO - GINEKOLOGICZNE

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Położnictwo, ginekologia i pielęgniarstwo położniczo-ginekologiczne	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	
		Studia niestacjonarne	
		PI.27.3.W PI.27.3.P PI.27.4.W PI.27.4.P PI.27.4.Z	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Nauki w zakresie opieki specjalistycznej, przedmiot: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia III i IV semestru, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów. 	
6.	Rok studiów, semester	Rok II Semestr III, IV	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady, zajęcia praktyczne, praktyki zawodowe, samokształcenie	
10.	Wymagania wstępne	Podstawowe wiadomości z anatomii i fizjologii	
11.	Liczba godzin zajęć Dydaktycznych	Studia stacjonarne	
		Studia niestacjonarne	
		Wykłady - 15 godz. (III sem.) Wykłady - 15 godz. (IVsem.) Zajęcia praktyczne -40 godz. (III sem.) + Samokształcenie 15 godz. Zajęcia praktyczne -40 godz. (IV sem.) + Samokształcenie 20 godz. Praktyki zawodowe- 40 godz. (IV sem.)	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	
		Studia niestacjonarne	
		Wykłady - 2 punkty ECTS Zajęcia praktyczne - 3 punkty ECTS Praktyki zawodowe -2 punkty ECTS	

13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<p>Celem przedmiotu/modułu jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zdobycie podstawowej wiedzy z zakresu postępowania leczniczego i pielęgnacyjnego w odniesieniu do kobiety ciężarnej, rodzącej, położnicy i noworodka, a także kobiety ze schorzeniami ginekologicznymi; • posiadanie umiejętności praktycznych rozpoznawania oraz rozwiązywania problemów zdrowotnych kobiet w różnym wieku określonych przedmiotowym zakresem tematycznym; • kształtowanie postawy etycznej niezbędnej do sprawowania opieki pielęgniarstwie na poziomie określonym zdefiniowanymi kompetencjami.
14.	Metody dydaktyczne	<p>Wykłady: wykład informacyjny z zastosowaniem technik audiowizualnych, opis przypadku, prelekcja, wyjaśnianie.</p> <p>Zajęcia praktyczne: metoda przypadków, pokaz w naturalnych warunkach oddziału, "próba pracy", objaśnienie, prelekcja.</p> <p>Praktyki zawodowe: metoda przypadków, pokaz w naturalnych warunkach oddziału, objaśnienie, prelekcja.</p>
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<p>Metody weryfikacji założonych efektów uczenia</p> <p>Forma i warunki zaliczenia przedmiotu: Forma, zasady oraz kryteria oceniania są omawiane na pierwszych zajęciach.</p> <p>Wykłady w III semestrze (Z) - zaliczenie. Warunkiem zaliczenia wykładów jest uzyskanie pozytywnych zaliczeń z prac pisemnych z tematów realizowanych w każdym semestrze.</p> <p>Wykłady w IV semestrze - (E) egzamin. Podstawą dopuszczenia do egzaminu jest pozytywne zaliczenie prac pisemnych. Egzamin pisemny obejmuje całość materiału określonego przedmiotowym zakresem tematycznym dotyczącym wiedzy i umiejętności oraz określonych zdefiniowanymi kompetencjami społecznymi. Zagadnienia obejmują treści całego modułu. Egzamin pisemny przeprowadzany jest w formie testu jednokrotnego wyboru składającego się z 60 pytań. Za każdą prawidłową odpowiedź student otrzymuje - 1 punkt, za błędną - 0 punktów. Zaliczenie wykładów student otrzymuje na podstawie uzyskania pozytywnej oceny z testu pisemnego na co najmniej 60% punktów.</p> <p>Egzamin poprawkowy przeprowadzany jest w formie ustnej. W punktacji bierze się pod uwagę:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. zgodność merytoryczną wypowiedzi z tematem pytania 2. logiczność, spójność i poprawność merytoryczna wypowiedzi 3. posługiwanie się zawodowym językiem medycznym 4. odpowiedzi na zadawane pytania 5. kompleksowość wypowiedzi

Forma i warunki zaliczenia zajęć praktycznych

Zajęcia praktyczne – **zaliczenie (Z)** w III semestrze

Zajęcia praktyczne – **zaliczenie (ZO)** w IV semestrze.

Podstawą uzyskania zaliczenia jest:

- pisemne sprawozdanie dotyczące rozpoznania stanu pacjentek hospitalizowanych w oddziale położniczo - ginekologicznym, planowania, realizowania i oceny podjętych działań w formie procesu pielęgnowania – (1 proces pielęgnowania w każdym semestrze);
- pisemne sprawozdanie z dyżuru w formie raportu pielęgniarzkiego – (po 1 sprawozdaniu w semestrze);
- sprawdzian praktyczny w formie ustnej, pisemnej lub wykonania czynności - zaliczenie umiejętności zawartych w *Wykazie umiejętności do zaliczenia w zawodzie pielęgniarki/pielęgniarza*.
- obecność na 100% zajęciach, aktywne uczestnictwo w zajęciach, punktualność, kultura osobista, prawidłowe wykonywanie czynności pielęgniarzskich zgodnie ze standardem, współpraca z nauczycielem, studentami oraz członkami zespołu terapeutycznego;
- samoocena studenta dotycząca opanowanej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Forma i warunki zaliczenia praktyki zawodowej

Praktyka zawodowa **zaliczenie z oceną (ZO)** w IV semestrze.

Podstawą uzyskania zaliczenia jest:

- odbycie 40 godzin praktyk zawodowych przydzielonych do realizacji zgodnie z programem nauczania.
- obecność na 100% zajęć, punktualność, kultura osobista, aktywność w realizacji czynności pielęgniarzskich.
- terminowe zaliczenie umiejętności zawartych w *Wykazie umiejętności do zaliczenia w zawodzie pielęgniarki/pielęgniarza*.
- samoocena studenta dotycząca opanowanej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych

Forma i warunki zaliczenia samokształcenia:

Zaliczenie samokształcenia - przygotowanie i przedstawienie prezentacji na jeden z wybranych tematów.

Prezentację przygotowuje grupa pięciu studentów. Temat może być zaproponowany przez studenta.

Ocena prezentacji obejmuje: uzasadnienie wyboru tematu, zawartość merytoryczną, formę graficzną, podsumowanie, bibliografię i czas prezentacji (10 min.)

16.

Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji

Tematy wykładów:

Część kliniczna:

1. Zasady organizacji opieki położniczo - ginekologicznej w Polsce.
2. Planowanie rodziny, metody regulacji poczęć, antykoncepcja.
3. Badania diagnostyczne w położnictwie i ginekologii.
4. Wybrane zagadnienia z patologii ciąży.
5. Problemy ginekologiczne u kobiet w różnym wieku.
6. Nowotwory narządu rodno oraz gruczołu piersiowego u kobiet.
7. Niepłodność, jako problem medyczny i społeczny.

Część pielęgniarska:

1. Opieka medyczna nad kobietą w różnych okresach j życia.
2. Fizjologia cyklu miesięcznego - zasady obserwacji.
3. Etapy rozwoju prenatalnego człowieka. Czynniki teratogenne.
4. Postępowanie pielęgniarskie wobec ciężarnej z ciążą fizjologiczną.
5. Pielęgnowanie pacjentki w przypadku najczęściej występujących stanów patologii okresu ciąży.
6. Poród fizjologiczny - okresy, mechanizm, obserwacja rodzącej.
7. Poród zabiegowy- przygotowanie rodzącej, przebieg, opieka pielęgniarska po porodzie.
8. Opieka nad położnicą w położu fizjologicznym i powikłanym.
9. Opieka pielęgniarska nad noworodkiem i wcześniakiem.
10. Udział pielęgniarki w diagnostyce ginekologicznej.
11. Opieka pielęgniarska nad kobietą z problemami ginekologiczno - onkologicznymi.
12. Promocja zdrowia w pielęgniarstwie położniczo - i ginekologicznym.

Tematy zajęć praktycznych:

1. Rola i zadania położnej/pielęgniarki w izbie przyjęć położniczo-ginekologicznej.
2. Przygotowanie ciężarnej do porodu z uwzględnieniem obowiązujących zaleceń WHO.
3. Obserwacja rodzącej w poszczególnych okresach porodu.
4. Opieka i pielęgnowanie noworodka dojrzałego i donoszonego.
5. Specyfika opieki pielęgniarskiej nad noworodkiem niedojrzałym i/lubniedonoszonym.
6. Pielęgnowanie ciężarnej z poronieniem i porodem przedwczesnym.
7. Postępowanie z ciężarną po terminie porodu.
8. Opieka nad ciężarną z niedokrwistością w przebiegu ciąży.
9. Pielęgnowanie pacjentki z cukrzycą w ciąży.
10. Pielęgnowanie ciężarnych z gestozą.
11. Pielęgnowanie ciężarnej z wybraną patologią łożyska.
12. Postępowanie z ciężarną w przypadku przedwczesnego pęknięcia błon płodowych.
13. Postępowanie w przypadku konfliktu serologicznego w układzie Rh i ABO.
14. Przebieg ciąży w przypadku wybranej nie położniczej choroby układowej.
15. Opieka nad ciężarną z zaburzeniami endokrynologicznymi.
16. Postępowanie pielęgniarki w przypadku niepomyślnego ukończenia ciąży.
17. Edukacja ciężarnej w zakresie stylu życia w ciąży.
18. Edukacja położnicy w zakresie stylu życia w okresie położu.
19. Pielęgnowanie w przypadku zakażeń i stanów zapalnych w ginekologii.
20. Farmakoterapia okresu ciąży, porodu, położu oraz wybranych schorzeń ginekologicznych.
21. Zastosowanie metod diagnostycznych w różnych stanach klinicznych w położnictwie i ginekologii.
22. Dokumentowanie działań pielęgniarskich w oddziale położniczym i ginekologicznym.

		<p>Tematy praktyki zawodowej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne w położnictwie i ginekologii. Ocenaryzyka ciążowego. 2. Cele i zasady opieki przedkoncepcyjnej - zadania pielęgniarki/położnej. 3. Wywiad położniczo - ginekologiczny. 4. Diagnozowanie stanu oraz planowanie opieki nad pacjentką w oddziale położniczo - ginekologicznym. 5. Interwencje pielęgniarские w wybranych problemach położniczo - ginekologicznych. 6. Przygotowanie, opieka w trakcie oraz po badaniach i zabiegach diagnostycznych w położnictwie i ginekologii. 7. Edukacja położnicy z zakresie laktacji, karmienia naturalnego i pielęgnacji noworodka. 8. Przygotowanie do operacji ginekologicznej drogą pochwową/brzuszną i pielęgnowanie po zabiegu. 9. Profilaktyka chorób ginekologicznych. 10. Opieka i edukacja pacjentki po zabiegu mastektomii. 11. Przygotowanie do samoopieki i edukacja w wybranych schorzeniach położniczo - ginekologicznych. 12. Wsparcie społeczne pacjentek w ginekologii onkologicznej. 13. Elementy psychoprofilaktyki okresu ciąży, porodu, połogu. 14. Metody łagodzenia bólu porodowego. 15. Rola i zadania szkół rodzenia. <p>Tematy samokształcenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowanie do porodu i rodzicielstwa. 2. Rola pielęgniarki w profilaktyce nowotworów narządu rodniego i sutka. 3. Rola i zadania pielęgniarki/położnej podczas terapii bólu. 4. Wsparcie profesjonalne i nieprofesjonalne u kobiety po odjęciu piersi.
17.	Zamierzone efekty uczenia	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku; • zna etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach; • zna rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecenia; • zna zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach; • charakteryzuje właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania; • zna standardy i procedury pielęgniarские stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia; • różnicuje reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację • zna zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opiekimedycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatricznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym); • zna cel i zasady opieki prekoncepcyjnej oraz zasady planowania opieki nad kobietą w ciąży fizjologicznej na okresy porodu fizjologicznego i zasady opieki nad kobietą w okresie połogu; • określa etiopatogenezę schorzeń ginekologicznych; • zna patofizjologię, objawy kliniczne chorób i stanów zagrożenia życia noworodka, w tym wcześniaka oraz podstawy opieki pielęgniarskiej w tym zakresie;

		<p>Umiejętności</p>	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gromadzi informacje, formuuje diagnozę pielęgniarską, ustala cel i plan opieki pielęgniarskiej, wdraża interwencje pielęgniarskie oraz dokonuje ewaluacji opieki pielęgniarskiej; • prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień; • prowadzi profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób; • dobiera technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków; • dobiera metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji; • rozpoznaje powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych; • doraźnie podaje pacjentowi tlen i monitoruje jego stan podczas tlenoterapii; • wykonuje badanie elektrokardiograficzne i rozpoznaje zaburzenia zagrażające • wystawia skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych • rozpoznaje powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego • przekazuje informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta; • asystuje lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych; • ocenia poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe; • przygotowuje i podawaje pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza
		<p>Kompetencje społeczne</p>	<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.
<p>18.</p>	<p>Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu</p>	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bień A.: Alternatywne metody opieki okołoporodowej. PZWL, Warszawa, 2012. 2. Bień A.: Opieka nad kobietą ciężarną. PZWL, Warszawa, 2009. 3. Iwanowicz - Palus G.: Prowadzenie porodu. PZWL, Warszawa, 2010. 4. Łepecka - Klusek C.: Pielęgniarstwo we współczesnym położnictwie i ginekologii. PZWL, Warszawa, 2010. 5. Szostak-Węgierek D., Cichocka A.: Żywnienie kobiet w ciąży. PZWL, Warszawa, 2011. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ćwiek D., Augustyniuk K., Branecka - Woźniak D.: Szkoła rodzenia. PZWL, Warszawa, 2010. 2. Dmoch-Gajzlerska E., Woollard M., Hinshaw K., Ewa Dmoch-Gajzlerska.: Stany naglące w położnictwie. PZWL, Warszawa, 2011. 3. Gadzinowski J., Hnatyszyn G., Kęsiak M.: Podstawy neonatologii. PZWL, Warszawa, 2010. 4. Jane H.: Zaburzenia psychiczne w ciąży i porożu. Urban & Partner, 2012. 5. Paterson L., Sandbrook S., Trotter S.: Noworodek i jego rodzina. Praktyka położnicza. PZWL, Warszawa, 2011. 	

**Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia dla modułu/przedmiotu
POŁOŻNICTWO, GINEKOLOGIA I PIELEŃNIARTWO POŁOŻNICZO - GINEKOLOGICZNE
w odniesieniu do form zajęć**

Numer efektu uczenia	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA <i>(wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)</i>	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA			
D.W1.	zna czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku;	wykłady	test pisemny
D.W2.	zna etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach	wykłady	test pisemny
D.W3.	zna zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej,	wykłady	test pisemny
D.W4.	zna rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania	wykłady	test pisemny
D.W5.	zna zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach	wykłady	test pisemny
D.W6.	zna właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działańniepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	wykłady	test pisemny
D.W10.	zna zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku	wykłady	test pisemny
D.W14.	zna patofizjologię, objawy kliniczne chorób i stanów zagrożenia życia noworodka, w tym wcześniaka oraz podstawy opieki pielęgniarskiej w tym zakresie	wykłady	test pisemny
D.W15.	zna cel i zasady opieki prekoncepcyjnej oraz zasady planowania opieki nad kobietą w ciąży fizjologicznej;	wykłady	test pisemny
D.W16.	zna okresy porodu fizjologicznego i zasady opieki nad kobietą w okresie połogu;	wykłady	test pisemny
D.W17.	zna etiopatogenezę schorzeń ginekologicznych	wykłady	test pisemny
UMIEJĘTNOŚCI			
D.U1.	gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarską, ustalać cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdrażać interwencje pielęgniarskie oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarskiej;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	proces pielęgnowania
D.U2.	prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja przez opiekuna, nauczyciela prowadzącego

D.U3.	procedury profilaktyki powikłań występujących w przebiegu chorób	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja przez opiekuna, nauczyciela prowadzącego
D.U5.	ocenia rozwój psychofizyczny dziecka, wykonywać testy przesiewowe i wykrywać zaburzenia w rozwoju;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	indywidualna realizacja zleconego zadania
D.U6.	dobiera technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U7.	dobiera metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U8.	rozpoznawaje powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych-i zabiegach operacyjnych;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	Obserwacja, przez opiekuna, nauczyciela prowadzącego

D.U9.	doraźnie podawaje pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U10.	wykonuje badanie elektrokardiograficzne i rozpoznawać zaburzenia zagrażające życiu;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U13.	wystawiać skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U18.	rozpoznawaje powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgniacyjnego	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U22.	przekazuje informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	Raport pielęgniarski
D.U23.	asystuje lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U24.	ocenia poziom bólu, reakcję pacjenta na ból I jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne I niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U26.	przygotowuje i podawaje pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania

KOMPETENCJE SPOŁECZNE

W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:

- 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;
- 2) przestrzegania praw pacjenta;
- 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;
- 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;
- 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;
- 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;
- 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.

obserwacja przez nauczyciela

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]		
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	30		
	Zajęcia praktyczne	80		
	Praktyki zawodowe	40		
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	35		
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		185		
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	4,9	2,1		

PIEŁĘGNIARSTWO OPIEKI DŁUGOTERMINOWEJ

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Pielęgniarstwo opieki długoterminowej	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PI.27.3.W PI.27.3.P PI.27.4.W PI.27.4.P PI.27.4.Z	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Nauki w zakresie opieki specjalistycznej, przedmiot: <ul style="list-style-type: none"> obowiązkowy do zaliczenia III obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów. 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok II Semestr III	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady, zajęcia praktyczne, praktyki zawodowe, samokształcenie	
10.	Wymagania wstępne	Podstawowe wiadomości z anatomii i fizjologii	
11.	Liczba godzin zajęć Dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 10 godz. (III sem.) Zajęcia praktyczne -40 godz. (III sem.) + Samokształcenie 10 godz. Praktyki zawodowe- 40 godz. (III sem.)	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 1 punkty ECTS Zajęcia praktyczne i samokształcenie - 2 punkty ECTS Praktyki zawodowe -2 punkt ECTS	

13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<p>Celem przedmiotu/modułu jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyposażenie studentów w podstawową wiedzę o istocie, celach i zadaniach opieki długoterminowej oraz specyfice pielęgnowania osób niepełnosprawnych; • kształtowanie umiejętności wykorzystania wiedzy z zakresu rehabilitacji w opiece nad osobami niepełnosprawnymi w różnym wieku, w różnych specjalnościach medycznych i na różnych etapach opieki zdrowotnej; • wskazanie możliwości adaptacji i integracji społecznej osób trwał niepełnosprawnych
14.	Metody dydaktyczne	<p>Wykłady: wykład informacyjny z zastosowaniem technik audiowizualnych, opis przypadku, prelekcja, wyjaśnianie.</p> <p>Zajęcia praktyczne: metoda przypadków, pokaz w naturalnych warunkach oddziału, "próba pracy", objaśnienie, prelekcja.</p> <p>Praktyki zawodowe: metoda przypadków, pokaz w naturalnych warunkach oddziału, objaśnienie, prelekcja.</p>
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<p>Metody weryfikacji założonych efektów uczenia</p> <p>Forma i warunki zaliczenia przedmiotu: Forma, zasady oraz kryteria oceniania są omawiane na pierwszych zajęciach.</p> <p>Wykłady w III semestrze - (E) egzamin. Podstawą dopuszczenia do egzaminu jest pozytywne zaliczenie prac pisemnych. Egzamin pisemny obejmuje całość materiału określonego przedmiotowym zakresem tematycznym dotyczącym wiedzy i umiejętności oraz określonych zdefiniowanymi kompetencjami społecznymi. Zagadnienia obejmują treści całego modułu. Egzamin pisemny przeprowadzany jest w formie testu jednokrotnego wyboru składającego się z 60 pytań. Za każdą prawidłową odpowiedź student otrzymuje - 1 punkt, za błędną - 0 punktów. Zaliczenie wykładów student otrzymuje na podstawie uzyskania pozytywnej oceny z testu pisemnego na co najmniej 60% punktów.</p> <p>Egzamin poprawkowy przeprowadzany jest w formie ustnej. W punktacji bierze się pod uwagę:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. zgodność merytoryczna wypowiedzi z tematem pytania 2. logiczność, spójność i poprawność merytoryczna wypowiedzi 3. posługiwanie się zawodowym językiem medycznym 4. odpowiedzi na zadawane pytania 5. kompleksowość wypowiedzi

Forma i warunki zaliczenia zajęć praktycznych

Zajęcia praktyczne – **zaliczenie z oceną (ZO)** w III semestrze

Podstawą uzyskania zaliczenia jest:

- pisemne sprawozdanie dotyczące rozpoznania stanu pacjentek hospitalizowanych w oddziale położniczo - ginekologicznym, planowania, realizowania i oceny podjętych działań w formie procesu pielęgnowania – (1 proces pielęgnowania w każdym semestrze);
- pisemne sprawozdanie z dyżuru w formie raportu pielęgniarzkiego – (po 1 sprawozdaniu w semestrze);
- sprawdzian praktyczny w formie ustnej, pisemnej lub wykonania czynności - zaliczenie umiejętności zawartych w *Wykazie umiejętności do zaliczenia w zawodzie pielęgniarzki/pielęgniarza*.
- obecność na 100% zajęciach, aktywne uczestnictwo w zajęciach, punktualność, kultura osobista, prawidłowe wykonywanie czynności pielęgniarzskich zgodnie ze standardem, współpraca z nauczycielem, studentami oraz członkami zespołu terapeutycznego;
- samoocena studenta dotycząca opanowanej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Forma i warunki zaliczenia praktyki zawodowej

Praktyka zawodowa **zaliczenie z oceną (ZO)** w III semestrze.

Podstawą uzyskania zaliczenia jest:

- odbycie 40 godzin praktyk zawodowych przydzielonych do realizacji zgodnie z programem nauczania.
- obecność na 100% zajęć, punktualność, kultura osobista, aktywność w realizacji czynności pielęgniarzskich.
- terminowe zaliczenie umiejętności zawartych w *Wykazie umiejętności do zaliczenia w zawodzie pielęgniarzki/pielęgniarza*.
- samoocena studenta dotycząca opanowanej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych

Forma i warunki zaliczenia samokształcenia:

Zaliczenie samokształcenia - przygotowanie i przedstawienie prezentacji na jeden z wybranych tematów.

Prezentację przygotowuje grupa pięciu studentów. Temat może być zaproponowany przez studenta.

Ocena prezentacji obejmuje: uzasadnienie wyboru tematu, zawartość merytoryczną, formę graficzną, podsumowanie, bibliografię i czas prezentacji (10 min.)

16.

Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji

Tematy wykładów:

Część kliniczna:

1. Rodzaje niepełnosprawności Problemy psychospołeczne osoby niepełnosprawnej i jej rodziny. Cele, zasady i etapy rehabilitacji.
2. Rehabilitacja kompleksowa: lecznicza, zawodowa, społeczna i psychologiczna.
3. Nowoczesne metody i techniki usprawniania chorych.
4. Narzędzia i skale oceny wsparcia osób starszych i ich rodzin
5. Sprzęt i pomoce ortopedyczne – podział, zastosowanie i zasady zaopatrzenia.

Część pielęgnarska:

1. Rehabilitacja niepełnosprawnych – zakres działań pielęgniarstwa .
2. Rehabilitacja osób z upośledzeniem umysłowym, uszkodzeniem narządu ruchu i zmysłów zadania pielęgniarstwa.
3. Komunikowanie z osobą niepełnosprawną – język i techniki komunikowania.
4. Integracja osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania, pracy, nauczania wychowania.
5. Udział pielęgniarstwa w rehabilitacji kompleksowej.

Tematy zajęć praktycznych:

1. Organizacja oddziału opieki długoterminowej i placówek rehabilitacji poszpitalnej (ambulatoryjnej i sanatoryjnej). Praca członków zespołu rehabilitacyjnego na różnych etapach opieki medycznej. Rola pielęgniarstwa.
2. Ocena chorego i jego środowiska dla potrzeb opieki długoterminowej. Ogólne badania pielęgniarstwa osób niepełnosprawnych. Bilans funkcji utraconych i zachowanych. Dokumentacja wyników badania. Rozpoznanie potrzeb i planowanie działań usprawniających.
3. Wybrane elementy kinezyterapii (ćwiczenia oddechowe, bierne, czynne, pionizacje) w procesie pielęgnowania osób niepełnosprawnych ruchowo. Zasady doboru i technika posługiwania się zalecanymi pomocami ortopedycznymi i technicznymi. Udział pielęgniarstwa w doskonaleniu funkcji lokomocyjnych oraz w samoobsłudze.
4. Profilaktyka skutków hipokinezy. Rehabilitacja w procesach terapii i pielęgnowania w oddziale opieki długoterminowej.
5. Metody aktywizacji fizycznej, psychicznej i zawodowej osób trwale niepełnosprawnych w ich środowisku. Możliwości wielopłaszczyznowej adaptacji środowiska do potrzeb osób niepełnosprawnych. Rozpoznawanie i udział w likwidacji barier utrudniających osobom niepełnosprawnym aktywne życie.

		<p>Tematy praktyki zawodowej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ocena niepełnosprawności psychofizycznej (wydolność ogólna, samoobsługa) społecznej (role rodzinne i zawodowe). 2. Elementy usprawniania w procesie pielęgnowania osoby niepełnosprawnej (ćwiczenia bierne i czynne, oddechowe, pomoc w wykorzystaniu zaopatrzenia ortopedycznego). 3. Wsparcie fizyczne, psychiczne i rzeczowe dla osób niepełnosprawnych. 4. Pielęgnowanie i usprawnianie osób niepełnosprawnych. 5. Podstawowe ćwiczenia w zakresie kinezyterapii 6. Udział pielęgniarki w kształtowaniu pozytywnych postaw społeczeństwa wobec osób niepełnosprawnych <p>Tematy samokształcenia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wykorzystanie medycyny fizykalnej w pracy pielęgniarki. 2. Leczenie uzdrowiskowe. Kompleksowość leczenia. 3. Nowe formy aktywizacji osób niepełnosprawnych.
17.	Zamierzone efekty uczenia	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku; • zna etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach; • zna rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecenia; • zna zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach; • charakteryzuje właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania; • zna standardy i procedury pielęgniarskie stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia; • różnicuje reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację • zna zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym); • proces starzenia się w aspekcie biologicznym, psychologicznym, społecznym i ekonomicznym; • etiopatogenezę najczęstszych schorzeń wieku podeszłego; • narzędzia i skale oceny wsparcia osób starszych i ich rodzin oraz zasady ich aktywizacji; <p>Wiedza</p>

		<p>Umiejętności</p>	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gromadzi informacje, formuuje diagnozę pielęgniarską, ustala cel i plan opieki • pielęgniarskiej, wdraża interwencje pielęgniarskie oraz dokonuje ewaluacji opieki • pielęgniarskiej; • prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień; • prowadzi profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób; • dobiera technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków; • dobiera metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji; • rozpoznaje powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych; • doraźnie podaje pacjentowi tlen i monitoruje jego stan podczas tlenoterapii; • wykonuje badanie elektrokardiograficzne i rozpoznaje zaburzenia zagrażające • wystawia skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych • rozpoznaje powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego • przekazuje informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta; • asystuje lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych; • ocenia poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe; • przygotowuje i podawaje pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza; • uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjnorehabilitacyjnego i wyrobów medycznych; • prowadzić u osób dorosłych i dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywczą) oraz żywienie pozajelitowe; • rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego; • pielęgnować pacjenta z przetoką jelitową oraz rurką intubacyjną i tracheotomijną; • prowadzić rozmowę terapeutyczną; • prowadzić rehabilitację przyłóżkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej; • postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta;
		<p>Kompetencje społeczne</p>	<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.
<p>18.</p>	<p>Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kędziora-Kornatowska K.(red.), Pielęgniarstwo w opiece długoterminowej, PZWL, Warszawa,2015. 2. Kózka M. Społeczne skutki choroby i niepełnosprawności. [w:] Modele opieki pielęgniarskiej nad chorym dorosłym. Kózka M, Płaszewka-Żytko L (red). PZWL, Warszawa 2010: 39-43. 3. Kędziora-Kornatowska K.(red.), Kompendium pielęgnowania pacjentów w starszym wieku, podręcznik dla studentów i absolwentów kierunku pielęgniarstwo, Wydawnictwo Czelej, Lublin, 2007. 4. Bońkowski K., Klich-Rączka A.: Ciężka niesprawność czynnościowa osób starszych wyzwaniem dla opieki długoterminowej. „Gerontol. Pol.”, 2007; 15, 3: 97–103 	

5. „Pielęgniarki dbają o jakość, służą społeczeństwu, są liderami opieki długoterminowej”
Delivering Quality, Serving Communities: Nurses Leading Chronic Care. ICN, Geneva,
Switzerland, 2009/NRPiP, PTP 2010

**Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu/przedmiotu
PIELĘGNIARSTWO OPIEKI DŁUGOTERMINOWEJ
w odniesieniu do form zajęć**

Numer efektu uczenia	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA			
D.W1.	zna czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku;	wykłady	test pisemny
D.W2.	zna etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwa nad pacjentami w wybranych chorobach	wykłady	test pisemny
D.W3.	zna zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej;	wykłady	test pisemny
D.W4.	zna rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania	wykłady	test pisemny
D.W5.	zna zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach	wykłady	test pisemny
D.W6.	zna właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działańniepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	wykłady	test pisemny
D.W10.	zna zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym);	wykłady	test pisemny
D.W.25	zasady opieki nad pacjentem z przetoką jelitową i moczową;	wykłady	test pisemny
D.W.26	podstawowe kierunki rehabilitacji leczniczej i zawodowej;	wykłady	test pisemny
D.W.27	przebieg i sposoby postępowania rehabilitacyjnego w różnych chorobach;	wykłady	test pisemny
UMIEJĘTNOŚCI			
D.U1.	gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarstwa, ustalać cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdrażać interwencje pielęgniarstwa oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarstwa;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	proces pielęgnowania
D.U2.	prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja przez opiekuna, nauczyciela prowadzącego
D.U3.	prowadzi profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja przez opiekuna, nauczyciela prowadzącego

D.U6.	dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	indywidualna realizacja zleconego zadania
D.U7.	dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U8.	rozpoznawaje powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych-i zabiegach operacyjnych;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja przez opiekuna, nauczyciela prowadzącego
D.U.11	modyfikować dawkę stałą insuliny szybko- i krótkodziałającej;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja przez opiekuna, nauczyciela prowadzącego
C.U.21	pielęgnować skórę i jej wytwory oraz błony śluzowe z zastosowaniem środków farmakologicznych i materiałów medycznych, w tym stosować kąpiele lecznicze;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja przez opiekuna, nauczyciela prowadzącego

D.U9.	doraźnie podawaje pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U10.	wykonuje badanie elektrokardiograficzne i rozpoznawać zaburzenia zagrażające życiu;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U.16	uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjnorehabilitacyjnego i wyrobów medycznych;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U13.	wystawiać skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U.17	prowadzić u osób dorosłych i dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywcza) oraz żywienie pozajelitowe;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U18.	rozpoznawaje powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U22.	przekazuje informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	Raport pielęgniarstwa
D.U23.	asystuje lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U24.	ocenia poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U26.	przygotowuje i podawaje pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania

KOMPETENCJE SPOŁECZNE

<p>W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych 	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja przez nauczyciela
--	---	------------------------------

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	10			
	Zajęcia praktyczne	40			
	Praktyki zawodowe	40			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	10			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		100			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		3,9	1,1		

GERIATRIA I PIELEGNIARSTWO GERIATRYCZNE

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Geriatrycja i pielęgniarstwo geriatryczne	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny Zakład Pielęgniarstwa	
3.	Kod przedmiotu	Studia	Studia niestacjonarne
		PI.32.6.W PI.32.6.P PI.32.6.Z	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Przedmiot z zakresu opieki specjalistycznej: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia VI semestru, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów. 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok II Semestr III	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe Samokształcenie	
10.	Wymagania wstępne	Podstawowe wiadomości z anatomii, fizjologii, podstaw pielęgniarstwa	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 30 godz. (III sem.) Zajęcia praktyczne – 80 godz. + Samokształcenie – 10 godz. (IIIsem.) Praktyka zawodowe – 80 godz. (IIIsem.)	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 1punkt ECTS Zajęcia praktyczne-3punkty ECTS Praktyka zawodowa –3punkty ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu/modułu jest: przygotowanie studenta do samodzielnego planowania i realizowania kompleksowej opieki geriatrycznej wynikającego z różnego stanu zdrowia pacjenta w warunkach domowych i szpitalnych.	

14. Metody dydaktyczne

Wykład konwersatoryjny z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, metoda sytuacyjna, metoda przypadku, elementy dyskusji.

Metody weryfikacji założonych efektów kształcenia

Forma i warunki zaliczenia wykładów

Egzamin (E) - wykłady w III semestrze.

Kryteria oceniania:

- Egzamin pisemny – obejmujący 30 pytań w tym: jednokrotnego wyboru
- Kolokwium zaliczeniowe (2 - po realizacji działów tematycznych specyfika starzenia, organizacja opieki geriatrycznej, całościowa ocena geriatryczna, specyfika postępowania pielęgniarskiego w patologiach wieku geriatrycznego, wielkie problemy geriatryczne -zadania pielęgniarki.
- uzyskanie przez studenta pozytywnej oceny.
- Aktywność na wykładach.
Końcową ocenę stanowi:
- 70% - ocena z egzaminu pisemnego
- 30% - ocena z kolokwium

Forma i warunki zaliczenia zajęć praktycznych:

Zaliczenie (ZO) - zajęcia praktyczne w III semestrze.

Kryteria oceniania:

- Dokumentacja procesu pielęgnowania – 1 proces pielęgnowania wybranych pacjentów hospitalizowanych w oddziale geriatrycznym (zakładzie opiekuńczo-pielęgnacyjnym)
- Pisemne sprawozdanie z dyżuru – 1 sprawozdania.
- Sprawdzian praktyczny - zaliczenie umiejętności zawartych w *Wykazie umiejętności do zaliczenia w zawodzie pielęgniarki/pielęgniarsza.*
- Obecność na 100% zajęć, punktualność, kultura osobista, aktywność w realizacji czynności pielęgniarstwa.
- Samokształcenie zalicza się na podstawie pisemnej pracy na wybrany temat
- Samoocena studenta dotycząca opanowanej wiedzy i umiejętności.

Forma i warunki zaliczenia praktyk zawodowych:

Zaliczenie (ZO) - praktyki zawodowe w III semestrze.

Kryteria oceniania:

- Wypracowanie 80 godzin praktyk zawodowych przydzielonych do realizacji.
- Terminowe zaliczenie umiejętności zawartych w *Wykazie umiejętności do zaliczenia w zawodzie pielęgniarki/pielęgniarsza.*
- Obecność na 100% zajęć, punktualność, kultura osobista, aktywność w realizacji czynności pielęgniarstwa.
Samoocena studenta dotycząca opanowanej wiedzy i umiejętności.

Forma i warunki zaliczenia samokształcenia:

- Uzyskanie pozytywnej oceny z pracy pisemnej przygotowanej samodzielnie przez studenta na proponowany temat. Ocenę pozytywną uzyskuje student, który otrzyma minimum 6 pkt./10 pkt. (60% na 100%) (6 pkt. – 3,0; 6,5-7 pkt. -3,5; 7,5-8 pkt. – 4,0; 8,5-9 pkt. – 4,5; 9,5-10 pkt. - 5).

Praca jest oceniana wg kryteriów:

1. Wykazanie wiedzy i zrozumienia tematu - 0-2 pkt.
2. Zgodność formułowanych wypowiedzi ze stanem aktualnej wiedzy - 0-2 pkt.
3. Poprawność terminologiczna i językowa - 0-2 pkt.
4. Prawidłowy i logiczny układ treści - 0-2 pkt.
5. Właściwy dobór literatury- 0-2 pkt.

15. **Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu**

16.

Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji

Tematy wykładów:

Część kliniczna:

1. Fizjologia procesu starzenia. Proces starzenia w aspekcie biologicznym, psychologicznym i socjoekonomicznym.
2. Odrębności przebiegu wybranych patologii w starości dotyczących układu nerwowego, układu krążenia,
3. Zasady farmakoterapii w starszym wieku. Niekorzystne interakcje leków w geriatrici.
4. Specyfika przebiegu, diagnostyka i leczenie nadciśnienia tętniczego, choroby niedokrwiennej serca, przewlekłej niewydolności serca u osób starszych.
5. Choroby układu oddechowego u osób starszych – diagnostyka i leczenie.
6. Choroby układu moczowego – problemy urologiczne u osób starszych.
7. Cukrzyca u osób w podeszłym wieku – objawy, przewlekłe powikłania, zasady terapii.
8. Niedożywienie u osób starszych – skala zjawiska, objawy i leczenie.
9. Klasyfikacja, diagnostyka i leczenie otępień u osób starszych.
10. Depresja u osób starszych.

Część pielęgniarska:

1. Procesy demograficzne w starzejącym się społeczeństwie.
2. Organizacja opieki geriatrycznej w Polsce.
3. Grupy wsparcia i instytucje wspierające osoby starsze.
4. Zmiany strukturalne i czynnościowe związane ze starzeniem.
5. Modele pielęgnowania w opiece nad człowiekiem starym.
6. Diagnostyka pielęgniarska i cele opieki nad pacjentem w wieku podeszłym.
7. Narzędzia i metody oceny stanu bio - psycho - społecznego i funkcjonalnego osoby w podeszłym wieku.
8. Całościowa ocena geriatryczna i interdyscyplinarna opieka geriatryczna.
9. Specyfika postępowania pielęgniarskiego w wybranych patologiach układu krążenia: choroba niedokrwienności serca, zastoinowa niewydolność krążenia, nadciśnienie tętnicze, miażdżyca.
10. Specyfika postępowania pielęgniarskiego w zapaleniu płuc i POCHP u osób starszych.
11. Specyfika postępowania pielęgniarskiego w chorobie wrzodowej i zaparciu u osób starszych
12. Niedożywienie u osób starszych.
13. Zapobieganie zaburzeniom wodno – elektrolitowym, odwodnieniu i niedożywieniu chorych w podeszłym wieku.
14. Specyfika postępowania pielęgniarskiego w patologiach układu ruchu osób starszych: osteoporoza, choroba zwyrodnieniowa stawów, reumatoidalne zapalenie stawów.
15. Zadania pielęgniarki w leczeniu niefarmakologicznym i w przygotowaniu chorego do funkcjonowania w środowisku domowym.
16. Pielęgnowanie chorego z cukrzycą w podeszłym wieku z uwzględnieniem profilaktyki powikłań późnych.
17. Zasady opieki nad człowiekiem starym z Chorobą Parkinsona.
18. Opieka nad pacjentem po udarze mózgowym.
19. Zasady opieki pielęgniarskiej nad chorym z otępieniem na przykładzie choroby Alzheimera
20. Wielkie zespoły geriatryczne – zadania pielęgniarki w opiece nad chorym.
21. Zasady opieki nad osobą starszą z nietrzymaniem zwieraczy.
22. Postępowanie pielęgnacyjne wobec chorego z upośledzeniem słuchu i wzroku.
23. Komunikowanie się ze starszym pacjentem z uwzględnieniem zaburzeń wzroku i słuchu oraz zaburzeniami poznawczymi.
24. Zagrożenia unieruchomienia u osób starszych.
25. Zasady postępowania pielęgniarskiego wobec osoby starszej z upośledzeniem funkcji wzrokowych słuchowych.
26. Osteoporoza jako problem społeczny.
27. Upadki u osób starszych – epidemiologia, przyczyny, skutki, czynniki ryzyka, diagnostyka.
28. Profilaktyka upadków i urazów w wieku starszym – zadania pielęgniarki. Zasady usprawniania starszych pacjentów.

Tematy zajęć praktycznych:

1. Realizacja zadań diagnostycznych leczniczych i opiekuńczych i edukacyjnych wobec pacjenta z chorobą wieńcową serca.
2. Problemy pielęgnacyjne w opiece nad chorym z nadciśnieniem tętniczym.
3. Problemy pielęgnacyjne w opiece nad chorym w podeszłym wieku z otępieniem w warunkach szpitalnych.
4. Pielęgnowanie osoby starszej hospitalizowanej z powodu zaostrzenia POCHP.
5. Proces pielęgnowania osoby starszej z niewydolnością zastoinową w warunkach szpitalnych.
6. Planowanie opieki nad człowiekiem starszym z cukrzycą z uwzględnieniem samoopieki i samoobserwacji.
7. Zasady opieki nad człowiekiem starszym z dną moczaniową.
8. Obserwacja chorego w wieku geriatrycznym i dokumentowanie stanu zdrowia.
9. Udział pielęgniarki w promocji zdrowia osób starszych a programy profilaktyki geriatrycznej.
10. Opieka pielęgniarki nad umierającym i towarzyszenie śmierci.

Tematy praktyk zawodowych:

1. Diagnoza pielęgniarstwa w odniesieniu do pacjenta geriatrycznego.
2. Realizacja czynności pielęgnacyjnych wobec starszego człowieka z uwzględnieniem wydolności i sprawności organizmu.
3. Proces pielęgnowania osoby starszej hospitalizowanej z powodu zaostrzenia choroby wieńcowej serca.
4. Pielęgnowanie chorego unieruchomionego w łóżku.
5. Opieka pielęgniarstwa nad chorym z gastrostomią odżywczą.
6. Opieka pielęgniarstwa nad chorym dializowanym.
7. Rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów opiekuńczych pacjenta z nietrzymaniem moczu i stolca.
8. Zasady postępowania pielęgniarstwa wobec pacjenta z chorobą Parkinsona.
9. Pielęgnowanie skóry osoby w podeszłym wieku z uwzględnieniem profilaktyki odleżyn.
10. Ocena zapotrzebowania rodziny na opiekę pielęgniarstwa – przygotowanie rodziny do pielęgnowania osoby starszej.

Samokształcenie

Celem samokształcenia jest pogłębienie i aktualizowanie wiedzy z zakresu geriatrii.

Tematy samokształcenia:

1. „Zespół słabości” – objawy kliniczne, konsekwencje, możliwości leczenia.
2. Niefarmakologiczne zapobieganie osteoporozie.
3. Epidemiologia starości i niepełnosprawności.
4. Medycyna obronna – wyjaśnienie istoty i zagrożeń.
5. Profilaktyka przedwczesnego starzenia.
6. Modele opieki geriatrycznej na świecie.
7. Przejawy ageizmu we współczesnym świecie oraz metody przeciwdziałania.
8. Jakość życia osób starszych.

17.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje czynniki ryzyka i zagrożeń zdrowotnych pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia, • ocenia stan chorego w zależności od wieku, • zna zasady diagnozowania w pielęgniarstwie geriatrycznym, • zna zasady planowania opieki nad chorym w zależności od wieku i stanu zdrowia, • zna zasady przygotowania, opieki w trakcie oraz po badaniach i zabiegach diagnostycznych wykonywanych u pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia, • charakteryzuje grupy leków i ich działanie na układy i narządy chorego w różnych schorzeniach, w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania, • charakteryzuje techniki i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad chorym w zależności od jego wieku i stanu zdrowia, • zna zasady przygotowania chorego do samoopieki w zależności od jego wieku i stanu zdrowia, • różnicuje reakcje chorego na chorobę i hospitalizację w zależności od jego wieku i stanu zdrowia, • omawia rolę pielęgniarki przy przyjęciu chorego do przedsiębiorstwa podmiotu leczniczego w zależności od jego wieku i stanu zdrowia pacjenta, • definiuje swoiste zasady organizacji opieki specjalistycznej neurologicznej, oraz systemu ratownictwa medycznego w Polsce.
		Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarstwa, ustala cele i plan opieki, wdraża interwencje pielęgniarstwa oraz dokonuje ewaluacji opieki, • rozpoznaje uwarunkowania zachowania zdrowia odbiorców opieki w różnym wieku i stanie zdrowia, • prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia, dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień, • motywuje chorego i jego opiekunów do wejścia do grup wsparcia społecznego, • prowadzi profilaktykę powikłań w przebiegu chorób, • diagnozuje stopień ryzyka rozwoju odleżyn i dokonuje ich klasyfikacji, • pobiera materiał do badań diagnostycznych, • doraźnie podaje tlen, modyfikuje dawkę stałą insuliny szybko i krótko działającej, • przygotowuje chorego do badań diagnostycznych pod względem fizycznym i psychicznym, • dokumentuje sytuację zdrowotną pacjenta, jej dynamikę zmian i realizowaną opiekę pielęgniarstwa, doraźnie unieruchamia złamanie kości, zwichnięcia i skręcenia oraz przygotowuje pacjenta do transportu, • prowadzi edukację w zakresie udzielania pierwszej pomocy w stanach zagrożenia zdrowia, • rozpoznaje powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego, • przekazuje informacje o stanie zdrowia chorego członkom zespołu terapeutycznego, • asystuje lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych i leczniczych, • prowadzi dokumentację opieki nad chorym: kartę obserwacji, zabiegów pielęgniarstwa i raportów, kartę rejestrów zakażeń szpitalnych, profilaktyki i leczenia odleżyn oraz kartę informacyjną z zaleceniami w zakresie samoopieki, • dostosowuje interwencje pielęgniarstwa do rodzaju problemów pielęgnacyjnych, • przygotowuje i podaje leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza.

		<p>Kompetencje społeczne</p>	<p>W zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych
<p>18.</p>	<p>Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu</p>	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Biercewicz M., Szewczyk M.: Pielęgniarstwo w geriatric. Wyd. Med. Borgis, Warszawa 2006. 2. Kędziora – Kornatowska K (red.): Kompendium pielęgnowania pacjentów w starszym wieku. Czelej, Lublin 2007. 3. Schiefele Staudt Dach.: Pielęgniarstwo geriatriczne. Urban & Partner, Wrocław 2007. 4. Talarska D., Wieczorkowska – Tobis K., Szwalkiewicz E.: Opieka nad osobami przewlekłe chorymi, w wieku podeszłym i niesamodzielnymi, PZWL, Warszawa, 2011. 5. Wieczorkowska – Tobis K., Talarska D.: Geriatric i pielęgniarstwo geriatriczne. Wyd. PZWL, Warszawa, 2008. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Chodorowski Z.: Geriatric Główne problemy kliniczne, Wyd. Grafika, Gdynia 2006. 2. Galus K.: Geriatric wybrane zagadnienia. Urban & Partner, Wrocław 2007. 3. Jabłoński L., Wysokińska – Mischuk J.: Podstawy gerontologii i wybrane zagadnienia z geriatric. Czelej, Lublin, 2000. Wyd. Medyk, Warszawa, 2004. 4. Szarota Z.: Gerontologia społeczna i oświatowa, Wyd. Naukowe Akademii Pedagogicznej, Kraków, 2004. 5. Szatur - Jaworska B., Błędowski P., Dzięgielewska M.: Podstawy gerontologii społecznej, Oficyna Wydawnicza ASPRA –JR, Warszawa, 2006. 	

**Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia dla modułu/przedmiotu
GERIATRIA I PIELEŃNIARSTWO GERIATRYCZNE w odniesieniu do form zajęć**

Numer efektu uczenia	SZCZEGÓLNE EFEKT UCZENIA (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA			
D.W1	czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku;	Wykłady	dyskusja
D.W2	etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwa nad pacjentami w wybranych chorobach;	Wykłady	praca w grupach
D.W3	zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej;	Wykłady	praca w grupach
D.W4	rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania;	Wykłady	praca w grupach
D.W5	zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach;	Wykłady	praca w grupach
D.W6	właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	Wykłady	praca w grupach
D.W7	standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;	Wykłady	praca w grupach
D.W8	reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację;	Wykłady	praca w grupach
D.W9	proces starzenia się w aspekcie biologicznym, psychologicznym, społecznym i ekonomicznym;	Wykłady	praca w grupach
D.W10	zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym);	Wykłady	praca w grupach
D.W11	etiopatogenezę najczęstszych schorzeń wieku podeszłego;	Wykłady	praca w grupach
D.W12	narzędzia i skale oceny wsparcia osób starszych i ich rodzin oraz zasady ich aktywizacji;	Wykłady	praca w grupach
D.W18	metody, techniki i narzędzia oceny stanu świadomości i przytomności;	Wykłady	praca w grupach

D.W19	etiopatogenezę i objawy kliniczne podstawowych zaburzeń psychicznych;	Wykłady	praca w grupach
D.W20	zasady obowiązujące przy zastosowaniu przymusu bezpośredniego;	Wykłady	praca w grupach
D.W25	zasady opieki nad pacjentem z przetoką jelitową i moczową;	Wykłady	praca w grupach
D.W26	podstawowe kierunki rehabilitacji leczniczej i zawodowej;	Wykłady	praca w grupach
D.W28	standardy i procedury postępowania w stanach nagłych i zabiegach ratujących życie;	Wykłady	praca w grupach
D.W31	patofizjologię i objawy kliniczne chorób stanowiących zagrożenie dla życia (niewydolność oddechowa, niewydolność krążenia, niewydolność układu, nerwowego, wstrząs, sepsa);	Wykłady	praca w grupach
D.W32	metody i skale oceny bólu, poziomu sedacji oraz zaburzeń snu oraz stanów delirycznych u pacjentów w stanach zagrożenia życia;	Wykłady	praca w grupach
D.W33	metody i techniki komunikowania się z pacjentem niezdolnym do nawiązania i podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia lub stosowane leczenie	Wykłady	praca w grupach
D.W34	zasady profilaktyki powikłań związanych ze stosowaniem inwazyjnych technik diagnostycznych i terapeutycznych u pacjentów w stanie krytycznym;	Wykłady	praca w grupach
D.W35	zasady udzielania pierwszej pomocy i algorytmy postępowania resuscytacyjnego w zakresie podstawowych zabiegów resuscytacyjnych (<i>Basic Life Support, BLS</i>) i zaawansowanego podtrzymywania życia (<i>Advanced Life Support, ALS</i>);	Wykłady	praca w grupach

UMIEJĘTNOŚCI

D.U1.	gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarską, ustala cele i plan opieki, wdraża interwencje pielęgniarskie oraz dokonuje ewaluacji opieki pielęgniarskiej	Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe	Sprawozdanie metodą procesu pielęgnowania Sprawozdanie z dyżuru (raport)
D.U2.	przewodzić poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia, dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień	Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe	Ćwiczenia praktyczne Obserwacja przez nauczyciela lub opiekuna praktyk
D.U3.	przewodzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;	Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe	Sprawozdanie metodą procesu pielęgnowania Sprawozdanie z dyżuru (raport) Obserwacja przez nauczyciela lub opiekuna praktyk
D.U4.	organizować izolację pacjentów z chorobą zakaźną w miejscach publicznych i w warunkach domowych;	Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe	Sprawozdanie metodą procesu pielęgnowania Sprawozdanie z dyżuru (raport) Obserwacja przez nauczyciela lub opiekuna praktyk
D.U6.	dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków;	Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe	Ćwiczenia praktyczne Obserwacja przez nauczyciela lub opiekuna praktyk
D.U7.	dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji;	Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe	Ćwiczenia praktyczne Realizacja zleconego zadania Samocena studenta
D.U9.	doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii;	Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe	Ćwiczenia praktyczne Realizacja zleconego zadania Samocena studenta
D.U10.	wykonywać badanie elektrokardiograficzne i rozpoznawać zaburzenia zagrażające życiu;	Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe	Ćwiczenia praktyczne Obserwacja przez nauczyciela lub opiekuna praktyk
D.U11.	modyfikować dawkę stałą insuliny szybko- i krótkodziałającej;	Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe	Ćwiczenia praktyczne Obserwacja przez nauczyciela lub opiekuna praktyk
D.U12.	przygotowywać pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych;	Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe	Sprawozdanie metodą procesu pielęgnowania Sprawozdanie z dyżuru (raport)
D.U13.	wystawiać skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych;	Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe	Proces pielęgnowania Sprawozdanie z dyżuru (raport) Sprawdzian praktyczny Samocena studenta

D.U14.	przygotowywać zapisy form recepturowych substancji leczniczych w ramach kontynuacji leczenia;	Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe	Proces pielęgnowania Sprawozdanie z dyżuru (raport) Sprawdzian praktyczny Samooocena studenta
D.U15.	dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;	Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe	Proces pielęgnowania Sprawozdanie z dyżuru (raport) Sprawdzian praktyczny Samooocena studenta
D.U16.	uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjnorehabilitacyjnego i wyrobów medycznych;	Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe	Ćwiczenia praktyczne Obserwacja przez nauczyciela lub opiekuna praktyk
D.U18.	rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego;	Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe	Ćwiczenia praktyczne Obserwacja przez nauczyciela lub opiekuna praktyk
D.U19.	pielęgnować pacjenta z przetoką jelitową oraz rurką intubacyjną i tracheotomijną;	Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe	Proces pielęgnowania Sprawozdanie z dyżuru (raport) Sprawdzian praktyczny Samooocena studenta
D.U20.	przewodzą rozmowę terapeutyczną;	Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe	Proces pielęgnowania Sprawozdanie z dyżuru (raport) Sprawdzian praktyczny Samooocena studenta
D.U21.	przewodzą rehabilitację przyłóżkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej;;	Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe	Proces pielęgnowania Sprawozdanie z dyżuru (raport) Sprawdzian praktyczny Samooocena studenta

D.U22.	przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;	Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe	Proces pielęgnowania Sprawozdanie z dyżuru (raport) Sprawdzian praktyczny
D.U23.	asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych;	Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe	Ćwiczenia praktyczne Obserwacja przez nauczyciela lub opiekuna praktyk
D.U24.	oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe;	Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe	Ćwiczenia praktyczne Obserwacja przez nauczyciela lub opiekuna praktyk
D.U25.	postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta;	Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe	Realizacja zleconego zadania Obserwacja przez nauczyciela lub opiekuna praktyk
D.U26.	przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;	Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe	Obserwacja przez nauczyciela lub opiekuna praktyk Realizacja zleconego zadania samoocena studenta
D.U27.	udzielać pierwszej pomocy w stanach bezpośredniego zagrożenia życia;	Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe	Obserwacja przez nauczyciela lub opiekuna praktyk Sprawdzian praktyczny Samoocena studenta
D.U28	doraźnie unieruchamiać złamania kości, zwichnięcia i skręcenia oraz przygotowywać pacjenta do transportu;	Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe	Obserwacja przez nauczyciela lub opiekuna praktyk Realizacja zleconego zadania
D.U29.	doraźnie tamować krwawienia i krwotoki;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	Sprawdzian praktyczny
D.U30.	wykonywać podstawowe zabiegi resuscytacyjne u osób dorosłych i dzieci oraz stosować automatyczny defibrylator zewnętrzny (<i>Automated External Defibrillator</i> , AED) i bezprzewodowe udrożnienie dróg oddechowych oraz przyrządowe udrożnianie dróg oddechowych z zastosowaniem dostępnych urządzeń nadgłośniowych;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	Sprawdzian praktyczny
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			

<p>W zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych 	<p>Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe</p>	<p>Samoocena studenta, Obserwacja przez nauczyciela lub opiekuna praktyk</p>
---	---	--

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne		
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	30			
	Zajęcia praktyczne	80			
	Praktyki zawodowe	80			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	10			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		200			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		4	3		